

► MILIARDY NA DOSTUPNOU A ČISTOU VODU str. 2

- PODPORA PRO **EKOLOGICKÉ VZDĚLÁVÁNÍ** str. 4
- **MINISTR:** STROMY JSOU NAŠIMI SPOJENCI str. 9
- ZÁCHRANA SADŮ **POMOHLA KRUTIHLAVOVI** str. 14

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

léto je čas dovolených, prázdnin a řekněme i vodních radovánek. Bohužel vody

je málo, je sucho, takže té radosti tolik není. Trochu vylepšit náladu může zpráva, že obce mohou využít více než dvě miliardy korun na lepší dodávky pitné vody a na čistší podzemní i povrchovou vodu. Jak se říká, za prachy si štěstí

nekoupíš, ale můžeš mít více čisté vody. Což není špatné.

Vodu pijou žáby, ale i čolci a všelijaká další obojživelná havěť. Pokud nějaké znáte, můžete jim doporučit revitalizovaný Čížovský rybník v Podyjí. Obojživelníkům se tam teď velmi daří, mají tam tůň, čistou vodu, skoro žádné bahno, řekli bychom ideální resort. Jen je třeba rezervace dopředu, protože se tam všem dobře daří, a to i v době, kdy okolo panuje sucho.

A zase to sucho, to je opravdu vážný problém. Co se s tím dá dělat a jaké jsou možnosti, vám v rozhovoru představí ministr životního prostředí Richard Brabec.

Nejen suchem živ je člověk. Pokud vyznáváte dovolenou v přírodě, můžete si procházky lesem zpestřit lovením veverek. Místo praku ale použijte mobilní telefon, přes aplikaci pošlete fotku a je to. Pomůžete tím veverce a nemusíte řešit, jestli jí to na fotce sluší, nebo z jakého úhlu by to bylo lepší. Kam se hrabou pokémoni.

A jestli nad světem okolo jenom kroutíte hlavou, vyrazte na výlet na Manětínsko. Tam pomohli ochránit ptáky, který se jmenuje krutihlav. Obývá dutiny stromů, hlavně ovocných, ale těch stále ubývá, protože lidé považují staré stromy za zbytečné, protože prý méně plodí a bývají nemocné. Takže je pokácení a vysadí nové, chudák pták nad tím kroutí hlavou a nemá kde bydlet. To se teď zlepšilo.

Další Priorita vyjde v září, přeji příjemné čtení a hezké prázdniny.

JAN RÖDLING
šéfredaktor

DO OBCÍ MÍŘÍ Z MŽP DALŠÍ 2,5 MILIARDY KORUN NA DOSTUPNOU A ČISTOU VODU

Ministr životního prostředí Richard Brabec rozhodl o uvolnění 2,5 miliardy korun z rozpočtu Státního fondu životního prostředí ČR, které **poslouží v obcích ke zmírnění negativních dopadů sucha, konkrétně k řešení nedostatku pitné vody a zlepšení kvality podzemních i povrchových vod.**

NA CO MŮŽETE DOTACI ZÍSKAT

- Výstavba kanalizace
- Výstavby, modernizace a intenzifikace ČOV (s kapacitou nad 50 EO včetně decentralizovaných řešení kromě domovních čistíren)
- Výstavba a dostavba přivaděčů a rozvodných sítí pitné vody
- Výstavba a intenzifikace zdrojů pitné vody
- Výstavba úpraven vody
- Posílení akumulace pitné vody

KDO MŮŽE ŽADAT

- Obce a města
- Dobrovolné svazky obcí
- Městské části hl. města Prahy
- Příspěvkové organizace
- Obchodní společnosti ovládané z více než 50 % obcemi a městy nebo jinými veřejnoprávními subjekty
- Zájmová sdružení právnických osob ovládané z více než 50 % obcemi a městy nebo jinými veřejnoprávními subjekty
- Obchodní společnosti, příspěvkové organizace, zájmová sdružení musí být zároveň vlastníkem kanalizace nebo vodovodu.

TERMÍNY

Zahájení příjmu žádostí: 1. 11. 2019
Ukončení příjmu žádostí: 31. 1. 2020
Termín realizace projektů: 31. 12. 2024

krajiny zadržovat vodu. Proto jen za poslední dva roky Jihomoravský kraj finančně podpořil formou dotačního programu Podpora boje proti suchu a na zadržení vody v krajině na území Jihomoravského kraje ve výši 9,5 mil. Kč celkem 47 projektů. Včetně krajského spolufinancování bylo za uvedené období vynaloženo celkem 87,9 mil. Kč a celkový objem na základě realizovaných projektů představuje potenciál více než 467 tisíc m³ zadržené vody v sídlech a krajině. Jednalo se především o projekty revitalizace a výstavby nových malých vodních nádrží a rybníků, tvorby mokřadů, protierozních opatření a přípravy projektových dokumentací. V letošním roce je tento dotační program rozšířen i o následnou péči o zeleň na území Jihomoravského kraje a na projekty je zde vyčleněno celkem 8 milionů korun,“ konstatoval po setkání ministra s vedením radnic a obecních úřadů hejtman Bohumil Šimek.

„Základem naší budoucnosti je dostupná a kvalitní pitná voda. Pro dlouhodobé zajištění jejího dostatku v obcích je klíčová výstavba vodohospodářské infrastruktury. Výstavba vodovodů a přivaděčů sloužících k propojování vodárenských soustav nebo výstavba čistíren odpadních vod a kanalizací jsou přitom rozsáhlé projekty s investicemi v řádech desítek milionů, které menší i středně velké obce nejsou schopny samy ufinancovat, a náš rezort v tom obcím významně pomáhá,“ říká ministr životního prostředí Richard Brabec.

„Od roku 2014 jsme investovali do 660 vodohospodářských projektů z evropských i národních zdrojů 16,8 miliardy korun a po podpoře projektů souvisejících s dostupností a kvalitou vody je stále poptávka. Vzhledem k tomu, že evropské prostředky na výstavbu vodovodů a kanalizací pro období do roku 2020 jsou již vyčerpány, pokračujeme v jejich financování z rozpočtu Státního fondu životního prostředí ČR,“ uvádí dále ministr.

Na přípravu projektů mají obce čas až do listopadu, kdy SFŽP ČR spustí příjem žádostí. „Rezort v této výzvě podpoří jak výstavbu kanalizací, stavbu a modernizaci čistíren odpadních vod, tak stavbu vodovodů, zdrojů a úpraven pitné vody. Žadatelé také mohou prostřednictvím dotací posílit kapacitu stávajících zdrojů nebo akumulaci pitné vody. Podpoříme také výstavbu přivaděčů, které zajistí dopravu pitné vody z kapacitní vodárenské soustavy tam, kde je aktuálně pitné vody nedostatek,“ vyjmenovává ministr Brabec.

Podmínky pro získání dotace upřesňuje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR. „Nastavení nové dotační výzvy přímo navazuje na podmínky poskytování dotací z Operačního programu Životní prostředí 2014–2020. Dotace pomůže žadateli uhradit 63,75 procent a z celkových výdajů na projekt. Žádat je možné na stavbu vodovodů a kanalizací buď samostatně, nebo v kombinaci v rámci komplexních projektů budování vodohospodářské infrastruktury,“ upřesňuje Petr Valdman. Současně upozorňuje, že dotace se netýká systémů domovních čistíren, které jsou průběžně podporovány v samostatných dotačních výzvách.

„Stejně tak zůstává nadále otevřena i nabídka podpory na průzkum, vyhledávání a budování zdrojů pitné vody, kde dáváme důraz zejména na rychlá a méně nákladná opatření především v menších obcích. Od roku 2016 si na průzkum a posílení nebo nový zdroj pitné vody požádalo téměř 411 obcí, což znamená téměř 200 tisíc lidí nově napojených na zdroje pitné vody, a zájem stále roste s tím, jak se v Česku prohlubují dopady sucha,“ doplňuje Petr Valdman.

Jaký zájem se od obcí očekává a co konkrétně investované peníze lidem přinesou, shrnuje ministr Richard Brabec: „Především průzkum v obcích i osobní jednání zde na jižní Moravě ukázaly, že obce a města mají skutečnou snahu a zájem řešit nedostatečnou dodávku a kvalitu pitné vody. Předpokládáme, že v této dotační výzvě budeme moci uspokojit minimálně 130 obcí. Peníze by měly stačit na výstavbu zhruba 260 kilometrů kanalizace, 100 kilometrů vodovodů a stavbu či modernizaci 45 čistíren. Pro desítky tisíc domácností to bude znamenat napojení na veřejnou vodovodní síť a řádné čištění odpadních vod.“

Na přípravu žádostí a projektů mají obce čtyři měsíce, elektronický příjem žádostí odstartuje 1. listopadu 2019 a bude uzavřen 31. ledna 2020. Výzva je koncipována jako jednokolová soutěž, kdy pro přidělení dotace není rozhodující čas podání, ale kvalita projektu. Schválené projekty musí být potom realizovány do konce roku 2024.

„V rámci boje se suchem je u nás nezbytné nejenom zajišťovat zdroje pitné vody pro občany, ale také navracet vodu do krajiny, kde přispívá ke koloběhu vody. V České republice je v rámci boje se suchem nutné dělat souběžně všechna opatření, a to jak stavební, jako právě propojování vodovodní sítě přivaděči, výstavbu vodovodů či nových vodárenských nádrží pro zajištění pitné vody pro občany, tak přírodě blízké, jako například nové mokřady, tůň, rybníky, průlehy a krajinné prvky, ale také rozlivy vody pro zajištění vody v krajině a doplňování podzemních vod. Od roku 2014 jsme podpořili 870 přírodě blízkých projektů za více než 3 miliardy korun. Současně ministerstvo podporuje řadu menších a drobnějších projektů v krajině, které pomáhají posilovat její přirozené funkce. Takových projektů se realizovalo po celé České republice už přes pět a půl tisíce,“ upozorňuje ministr Brabec.

Pro zajištění vody a vláh v obcích financuje MŽP v rámci programu Dešťovka například podzemní nádrže na shromažďování srážkové vody využívané pro veřejnou potřebu, zelené střechy veřejných budov, vodou propustné povrchy, zaskokovací pásy u parkovišť nebo úpravu koryt vodních toků protékajících obcí či různé vodní prvky protipovodňové ochrany jako bezpečnostní přelivy hrází, suché a polosuché poldry nebo vsakovací či retenční nádrže. „Zatím si od začátku roku obce rekrutují o téměř 150 milionů korun na 40 projektů, ale tím to nekončí, obcím na projekty nabízíme až do příštího roku ještě necelou miliardu korun. Nové je podáno za posledních pár týdnů devět žádostí s podporou 42 milionů korun, rozpracováno pak dalších dvacet žádostí,“ řekl ministr Brabec. ●

ECHO

Program nabízí stovky milionů na výzkum životního prostředí

Startuje program Prostředí pro život, nabízí stovky milionů na výzkum životního prostředí. Řešitelé výzkumných projektů v oblasti životního prostředí se mohou ucházet o více než 429 milionů korun. Technologická agentura ČR (TA ČR) vyhlásila první veřejnou soutěž v programu Ministerstva životního prostředí s názvem Prostředí pro život. Řešení, která vzniknou v rámci podpořených projektů, budou mimo jiné přispívat zlepšování kvality ovzduší, vod, půdy a horninového prostředí; v rámci oběhového hospodářství pomohou například snižovat produkci nerecyklovatelného odpadu, zvyšovat opravitelnost výrobků nebo jejich trvanlivost. „Superprioritou programu Prostředí pro život je sucho a další důsledky změny klimatu, na které je vyčleněna celá polovina prostředků. Očekáváme, že program přinese nová řešení například ve využití klimatických modelů pro dlouhodobé předpovědi sucha, pro snižování emisí skleníkových plynů, pro ukládání uhlíku v půdě a biomase a další pilotní projekty pro adaptaci krajiny,“ vysvětluje ministr životního prostředí Richard Brabec.

Vláda schválila návrh novely vodního zákona

Díky ní bude moci stát lépe zvládat kritické stavy sucha. Schválený návrh novely vodního zákona (č. 254/2001 Sb.) z dílny Ministerstva životního prostředí a zemědělství umožní úřadům větší regulaci odběru vody v případě sucha. Systém operativního řízení během sucha nastavuje obdobně, jak je tomu již nyní během povodňových situací. Sucho spolu s povodněmi jsou důsledkem probíhající klimatické změny, na niž je třeba se adaptovat a z pozice státu operativně reagovat. Nová část vodního zákona s názvem „Zvládání sucha a stavu nedostatku vody“ vymezuje rámec monitoringu sucha, odpovědnosti kompetentních orgánů, přijímání opatření pro zvládání sucha i nedostatku vody i pro kontrolní mechanismy. Umožní mimo jiné vytvoření komisí v jednotlivých krajích, které budou moci na základě nově pořízených plánů pro zvládání sucha a nedostatku vody vyhlášovat „stav nedostatku vody“ a uplatňovat určitá omezení pro užívání vody, zejména např. pro zalévání nebo napouštění bazénů.

► STOVKY VEŘEJNÝCH BUDOV PO CELÉM ČESKU BUDOU SPOTŘEBOVÁVAT MÉNĚ ENERGIE

Úspory energií v nemocnici v Novém Městě na Moravě, rekonstrukce hasičské zbrojnice v Nejdku nebo zateplení kulturního domu v Cetkovicích – to jsou příklady opatření v místech, kde díky podpoře z Operačního programu Životní prostředí opraví veřejné budovy a sníží náklady na jejich provoz.

Práce se rozběhnou celkem na 370 projektech, kterým Ministerstvo životního prostředí schválilo dotaci v celkové výši 1,25 miliardy korun. „Záměrem podpory energeticky úsporných opatření z EU fondů je pomoci obcím při nákladných rekonstrukcích budov sloužících veřejnosti. Z pohledu životního prostředí tyto investice přispívají ke snížení emisí skleníkových plynů, prachu a popílku do ovzduší a zvyšování podílu energie získávané z obnovitelných zdrojů,“ uvádí ministr životního prostředí Richard Brabec.

Dotace na zateplování jsou v obcích populární. Starostům přináší hned několik výhod najednou. Opraví budovu, která patří obci a kterou využívají obyvatelé, a k tomu výrazně sníží spotřebu energií, takže je jejich provoz v dalších letech mnohem levnější. Díky dotaci není investice do budovy tak hlubokým zášahem do obecní kasy.

Peníze na energeticky úsporná opatření je možné čerpat i v současnosti. „Ve dvou nových dotačních výzvách je k dispozici 4,5 miliardy korun.

Očekáváme podobně velký zájem jako v předchozích výzvách. Podmínky jsou podle mého pro žadatele nastaveny velmi příznivě, dotace může nově pokrýt až 60 procent způsobilých výdajů,“ popisuje ministr Brabec a dodává, že čas na podání žádosti mají obce až do února 2020.

S novými výzvami se rozšířila i nabídka dotovaných opatření. Podporu lze nyní získat i na vnitřní úpravy, které sníží energetickou náročnost budovy nebo zlepší kvalitu vnitřního prostředí. „Mezi taková opatření patří třeba modernizace vnitřního osvětlení, systémy měření a regulace vytápění a větrání, opatření zlepšující prostorovou akustiku nebo zabírající letnímu přehřívání,“ představuje novinky ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman s tím, že žadatelé navíc mohou získat řadu zvýhodnění. „Bonifikovány budou projekty, u kterých budou energeticky úsporné renovace realizovány metodou zaručeného snížení energie, tzv. EPC metodou, nebo ti žadatelé, kteří zadají veřejnou zakázku podle metodiky Design&Build s garancí provozních parametrů.

Bonus dostanou také žadatelé, kteří v budově instalují obnovitelné zdroje energie, jež pokryjí alespoň 40 procent celkové spotřeby energie,“ dodává Petr Valdman.

Dotační výzvy v Operačním programu Životní prostředí s číslem 121 a 135 jsou otevřeny pro příjem žádostí až do 3. února 2020. U výzvy č. 121 se mohou o finanční podporu úsporných renovací veřejných budov ucházet města, obce a kraje, jejich příspěvkové organizace a další veřejné subjekty. Výzva č. 135 podporuje rekonstrukce ústředních vládních institucí, okruh žadatelů tvoří v tomto případě organizační složky státu, příspěvkové organizace a veřejné výzkumné instituce.

Kromě peněz na energetické úspory u veřejných budov schválilo Ministerstvo životního prostředí i další projekty. Mezi ty finančně náročnější patří revitalizace vodních toků, na které půjde z evropských fondů přes 111 milionů korun. Další peníze poputují na úpravu zeleně podél silnic a na obnovu krajinných prvků. ●

► Nové dotace podpoří osvětu a zapojení veřejnosti do ochrany životního prostředí

Jak ekologicky topit, neplýtvat potravinami nebo nevytvářet odpady v běžném životě, to jsou jen některá z témat, jejichž aktivní komunikaci podpoří Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí ČR.

Nové dotační výzvě nabídne celkově 10 milionů korun na informační kampaně, které se zaměří na ochranu ovzduší, klimatu nebo předcházení odpadů a současně přispějí k zapojení ochrany přírody a životního prostředí do běžného života lidí.

Zájemci se mohou ucházet v termínu od 2. do 30. září tohoto roku o příspěvek ve výši 2 až 5 milionů korun. Dotace může uhradit až 85 procent z celkových výdajů na uspořádání osvětových kampaní, motivačních soutěží, informačních a podobných projektů.

Základní podmínkou pro získání dotace je, aby kampaně vhodným způsobem oslovila a popřípadě i zapojila co nejširší veřejnost celé České republiky. Zároveň musí jednoduše a srozumitelně komunikovat jedno z aktuálně nejdůležitějších témat týkající se čistoty ovzduší, ochrany klimatu nebo nakládání s odpady:

a) čisté ovzduší

- jak topit úsporně a ekologicky
- snižování emisí z dopravy díky dobrému technickému stavu vozidla

b) ochrana klimatu

- stromy jako naši spojenci v boji proti změně klimatu
- udržitelná spotřeba – jak neplýtvat potravinami

c) nakládání s odpady

- podpora a propagace bezobalového nakupování
- předcházení vzniku odpadů – propagace opakovaně použitelných řešení v oblasti retailu a gastronomie

Dotační výzva je vyhlášena pod číslem 3/2019 v rámci Národního programu Životní prostředí. Jedná se o dvoukolovou soutěžní výzvu, to znamená, že zájemci nejprve podají

na Státní fond životního prostředí ČR projektové náměty s popisem záměru kampaně a z nich budou následně vybrány k podpoře pouze nejkvalitnější projekty, které nejlépe naplní kritéria výzvy. Po schválení podají úspěšní žadatelé žádost o podporu prostřednictvím elektronického systému AIS SFŽP.

Příjem námětů probíhá od 2. do 30. září 2019 a podat jej může jakákoliv právnická osoba s výjimkou politických stran. Podpořené projekty nesmí generovat zisk a musí být uskutečněny koncem roku 2022.

Výzva na podporu osvětových kampaní doplňuje sérii dotačních titulů, které se zaměřují na ekologicko-výchovné výukové programy, vzdělávání pedagogů a vybavení pro environmentální výchovu. Jedná se v pořadí o druhou dotační výzvu, která míří čistě na osvětu o ochraně životního prostředí. V první výzvě, vyhlášené v roce 2017, obdržel Fond 28 žádostí s celkovou požadovanou částkou 58 milionů korun. Z nich podpořil deset projektů s podporou ve výši 21 milionů korun. Konkrétně se jednalo například o celorepublikově známou akci Uklidme svět, uklidme Česko nebo soutěž Adaptační opatření roku, která hledá a oceňuje chytrá řešení v oblasti adaptace na změnu klimatu. ●

► Zapojte se do kampaně AOPK ČR Na veverku s mobilem

Vidáte při svých toulkách v přírodě veverky? Dejte nám o nich vědět pomocí aplikace BioLog.

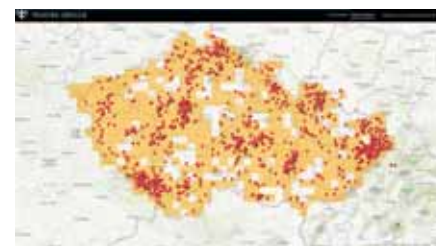
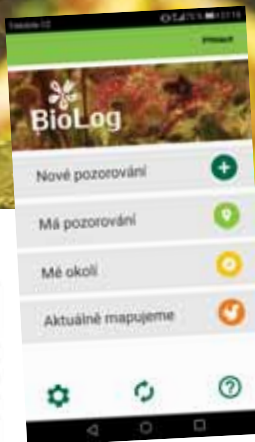
V loňském dubnu zahájila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) kampaně Na veverky s mobilem. Cílem je přivést veřejnost k zájmu o sledování výskytu různých druhů zvířat nebo rostlin pomocí aplikace BioLog.

Veverka byla pro účel propagace aplikace BioLog zvolena záměrně. Má celoroční aktivitu, lidé ji bezpečně poznají a podle Červeného seznamu ohrožených druhů České republiky nejsou o jejím výskytu dostatečné údaje (kategorie Data Deficient).

Pokud je záznam o pozorování doplněn informací o zbarvení veverky (rezavá nebo tmavá), bude možné v případě dostatečného množství dat zjistit, zda barevná forma nějak souvisí s nadmořskou výškou, nebo zda jde o pouhý mýtus. Také bude možné lépe odhadnout další populační vývoj.

Samotná aplikace BioLog (OS Android) byla vytvořena a spuštěna AOPK ČR v roce 2014. Slouží nejen k záznamům pozorování všech druhů živočichů, rostlin a hub na území České republiky, ale také jako atlas pozorovaných druhů. Záznamy je možné do mobilního zařízení ukládat i off-line. V případě pozorování veverky je aplikace upravena, aby informaci o pozorování veverky bylo možné uložit pomocí několika málo kliknutí.

Pro přenos dat do webové verze je pak nutný přístup k internetu a založení účtu. Data zaslaná do BioLogu na webu se po ověření odborníky na danou skupinu druhů (je proto lepší připojit fotografii) následující dny převádí do Nálezové data-

báze ochrany přírody (NDOP). Ta obsahuje více než 24 milionů záznamů a po přihlášení je přístupná i veřejnosti.

Za rok trvání kampaně Na veverky s mobilem se zápisy pozorovaných veverek pomocí aplikace BioLog ztrojnásobily. Do NDOP takto přispělo více než 230 uživatelů a přibýlo 1 190 zápisů pozorovaných veverek.

Souběžně s kampaní Na veverky s mobilem se AOPK ČR snaží přivést veřejnost k zaplňování bílých míst na mapě Česka. Najdou se zde totiž ještě místa, kde není evidován žádný záznam o pozorovaném druhu. Pomozte nám pomocí aplikace BioLog tato bílá místa biodiverzity zaplnit. Každé pozorování je důležité, každé pozorování přispěje k ochraně přírody! ●

ECHO

Opravený rybník v Černíči láká desítky ptačích druhů

Vhodné terénní úpravy okrajů nádrže a jednoho z ostrovů spolu se zaplavením dna vytvořily pro ptáky optimální podmínky s dostatkem úkrytů i potravy. Rybník Černíč leží nedaleko Telče a je zároveň i přírodní památkou. Spravuje ho Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, která byla také investorem jeho opravy. Od konce roku 2017 se na rybníce Černíči pracovalo na opravě technických zařízení. Na hrázi se opravily opěrné zdi a vybudovala se nová spodní výpusť. V zadní části rybníka vznikly nové tůně a úpravou prošel i ostrov pro hnízdění ptáků.

Školka v České Lípě dostane novou fasádu

Jako nová bude budova MŠ Na Výsluní po dokončení projektu na celkové zateplení objektu. Počítá se zateplením fasády i střechy, s výměnou dveří, oken a rozvodů vody, s úpravou otopného systému, s rekonstrukcí sociálních zařízení a s výměnou původního osvětlení. Součástí projektu je i instalace systému nuceného větrání a výměna vzduchotechniky v kuchyni. Město podalo žádost o dotaci do Operačního programu Životní prostředí. Stavební práce by měly trvat necelý rok a začnou v září. Až do ledna proto bude uzavřena. Děti, které školku navštěvují, budou mezitím umístěny v mateřských školách Východní a Sever.

Lichovský potok se vrátí k přirozenému korytu

Více než půlkilometrové přírodní koryto Lichovského potoka a přilehlé nivy obnovily na Plzeňsku Lesy ČR v rámci programu Vracíme vodu lesu. Na 656 metrech čtverečních vzniklo také šest nových tůň. Napřímené koryto toku dosud odvádělo potrubím vodu, okolní niva tak vysychala. Obnova vrátila tok do přírodních meandrů, které dnes v krajině naopak vodu zadržují. V šesti tůních našli útočiště obojživelníci jako ropucha obecná, skokan hnědý nebo čolek obecný. Koryto dnes lemuje 700 vysazených stromů a keřů, zejména dub zimní, javor klen, lípa malolistá či střemcha obecná, líska obecná nebo vrba jíva. Podnik na projekt čerpal peníze z Operačního programu Životní prostředí.

► MONITOROVACÍ VÝBOR ŘEŠIL NOVÉ PROGRAMOVÉ OBDOBÍ OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Monitorovací výbor Operačního programu Životní prostředí (OPŽP) se sešel již po jedenácté. **Jednání předcházela exkurze po realizovaných projektech v Krkonoších.**

Prvním cílem bylo Krkonošské centrum environmentálního vzdělávání ve Vrchlabí, kterému nikdo neřekne jinak než Krtek. Architektonicky oceňovaná nenápadná budova je místem pro vzdělávání dětí a pro komunitní setkávání obyvatel z okolí. Krtek provozuje a spravuje Správa Krkonošského národního parku, na centrum se jí podařilo získat dotační podporu z OPŽP, podobně jako na mnoho dalších projektů.

Z Vrchlabí se výprava přesunula do lesů v okolí Harrachova. Během terénní pochůzky v oblasti Mrtvý vrch a Kyselý kout byly představeny některé z projektů, které mají za cíl stabilizaci lesních ekosystémů či ochranu populace tetřívka obecného.

Po exkurzích následovalo jednání Monitorovacího výboru. Jeho předseda a náměstek

Ministerstva životního prostředí pro řízení sekce fondů EU, finančních a dobrovolných nástrojů Jan Kříž v úvodním slově shrnul aktuální stav operačního programu. Uvedl, že čerpání unijních prostředků probíhá bez problémů a program s předstihem splňuje klíčové milníky. Z celkové alokace 72 miliard korun chybí k rozdělení 14 miliard.

Připomenul, že je připraveno 1,7 miliardy korun na projekty pro hospodaření s dešťovou vodou v obcích, díky nimž se obce mohou lépe adaptovat na změny klimatu, především na nerovnoměrné rozložení srážek v roce. V prioritní ose 2 jsou aktuálními tématem kotlíkové dotace. Ty se v některých krajích už naplno rozeběhly a lidé o ně mají veliký zájem.

Dále Monitorovací výbor schválil změny v Pravidlech pro žadatele a příjemce pod-

pory. Nově bude možné využít dotační podporu i pro objekt, který je částečně vlastněn neoprávněnými příjemci podpory. Například obec bude mít možnost zateplit svoji část objektu, i když jí jiné části budovy nepatří.

Mezi podporované aktivity nově patří dešťové zahrady, do způsobilých výdajů na výsadbu dřevin bude možné zahrnout také mobilní zavlažovací prvky.

Na jednání Monitorovacího výboru byly vedle dosavadního průběhu programu prezentovány i plánované budoucí kroky. Do konce roku 2019 zbývá vyhlásit čtyři výzvy za 950 milionů korun, peníze půjdou na protipovodňová opatření, odpady a staré ekologické zátěže.

Na závěr jednání byly představeny základní body přípravy Operačního programu Životní prostředí 2021–2027 na národní úrovni. Česká republika by se chtěla zaměřit především na podporu výroby nízkouhlíkové a čisté energie, na boj s klimatickou změnou a zlepšení udržitelného vodního hospodářství, dále si klade za cíl zlepšit přechod na oběhové hospodářství. ●

► Aktualizovali jsme **Pravidla pro žadatele a příjemce podpory** z OPŽP 2014+

Státní fond životního prostředí ČR informuje o aktualizaci Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP pro období 2014–2020 s účinností od 1. 7. 2019.

Přehled provedených změn je uveden v úvodu dokumentu. Mezi nejpodstatnější patří nastavení způsobilosti žadatele s právní formou společnost s ručením omezeným, která je v případě tzv. kmenových listů podmíněna identifikováním vlastnické struktury. Dále se jedná o úpravu vlastnictví předmětu podpory pro specifické cíle 5.1 a 5.3 a doplnění podporovaných aktivit u specifického cíle 1.3 a prioritní osy 4, úpravu kritérií přija-

telnosti pro specifický cíl 3.2, požadavků na předkládané dokumenty, pravidel pro monitorovací návštěvy a evidenci externích kontrol v IS KP14+.

V kapitole D dále došlo k úpravě povinností příjemců v rámci povinné publicity a pro modul CBA. V neposlední řadě přibylo mezi povinné přílohy pro vydání právního aktu potvrzení o uveřejnění smlouvy v registru smluv, které dokládá žadatel podle zákona o registru smluv ke všem smlou-

vám/objednávkám a jejich dodatkům, jež byly uzavřené od 1. července 2016 a jejichž hodnota plnění je vyšší než 50 000 Kč bez DPH.

Pravidla pro žadatele a příjemce sjednocují a zpřesňují administrativní postupy projektů v prioritních osách 1 až 5. Pravidla jsou rozdělena do pěti základních částí, v nichž jsou postupně definovány základní informace o dokumentu, obecná pravidla operačního programu, administrace žádostí o podporu a proces realizace projektu, informace k průřezovým oblastem přípravy a realizace projektů a v poslední části jsou uvedeny informace o půjčkách na vlastní zdroje projektu. ●

► Zvýšená hráz, nový požerák i bezpečnostní přeliv. Čížovský malý rybník v Národním parku Podyjí přes zimu změnila rozsáhlá rekonstrukce. **Nyní se vodní plocha pomalu zabydluje rostlinami i živočichy. Najdete ji nedaleko návštěvníckého centra národního parku v Čížově, nedaleko Vranova nad Dyjí a u oblíbené cesty na Hardeggskou vyhlídku.**

V ČÍŽOVSKÉM MALÉM RYBNÍKU MŮŽE BÝT PO REKONSTRUKCI VÍCE VODY. PŘIBYLA I NOVÁ TŮŇ

Rybník byl postaven v sedmdesátých letech minulého století. „V povodí nad rybníkem byla ale pole a po první velké bouři se zabahněl a místní se v něm přestali koupat. Zabahnění postupně pokračovalo a vodní plocha by dříve či později zanikla,“ vysvětluje Martina Kosová ze Správy Národního parku Podyjí. Rybník nebyl kvalitně postaven, u bezpečnostního přelivu voda podtékala pod obložněním a vytvořila kaverny, vý-

pust byla dokonce zcela ucpaná. Nedlouho po vzniku národního parku byla pole nad rybníkem zatrávněna a dnes je tam opět louka, nové rychlé zabahnění už nehrozí.

Kromě oprav se rybník dočkal i kompletního odbahnění. „Hladina vody zůstane sice na stejné úrovni jako před opravou, odstraněním sedimentů se ale zvýší objem vody více než o třetinu,“ vysvětluje Martina Kosová. Bahno

z rybníka využili zemědělci jako hnojivo pro blízké pole. V rámci projektu dělníci vybudovali také tůň. Obě vodní plochy už zabydleli noví obyvatelé. „Povedlo se nám zadržet jarní vodu v rybníce a hned se tu objevili obojživelníci. Rybník byl plný žab na námluvách, potom plný pulců, při troše trpělivosti můžete zahlédnout čolka dravého, když se vynoří k hladině, aby se nadechl. Tůň, která byla vyhloubena v povodí nad rybníkem, je také plná vody a je obydlená,“ popisuje Martina Kosová.

Podle ní bylo velké štěstí, že po letošní suché zimě a předchozích suchých letech přišel deštivý květen a pomohl o něco zvednout hladinu. Rybník je totiž napájen pouze melioračními vodami z louky nad ním. Jedná se vlastně o nebeský rybník a v minulých letech v průběhu léta opakovaně vyschl. Zatím je v něm vody dost, ale na plný stav hladina vystoupá až po zimě.

Správa parku uspěla se žádostí o dotaci, projekt byl spolufinancován z Operačního programu Životní prostředí. Nyní se chce zaměřit na další projekt související se zadržováním vody. „V budoucnu bychom rádi zlepšili vodní režim v evropsky významné lokalitě Podmolí strouha pro populaci čolka dravého. Znamenalo by to vytvoření nových tůň a především realizace objektu na zadržování jarní vody v louce. Největším problémem zde budou složité vlastnické vztahy,“ popisuje plány Martina Kosová. ●

NÁRODNÍ PARK PODYJÍ

byl vyhlášen ke dni 1. července 1991. Počátek velkoplošné územní ochrany středního toku Dyje se datuje rokem 1978, kdy byla na ploše 103 km² vyhlášena chráněná krajinná oblast Podyjí. Její větší část byla součástí hraničního pásma, a byla tedy turistické veřejnosti nepřístupná. Vzhledem k mimořádným přírodovědným kvalitám území bylo po změně politického klimatu v roce 1989 započato s přípravami k přehlášení Podyjí do kategorie národní park, což bylo dovršeno v roce 1991. NP Podyjí je rozlohou nejmenším národním parkem v Česku, leží mezi Znojmem a Vranovem nad Dyjí při státní hranici s Rakouskem. K 1. lednu 2000 byl vyhlášen národní park Thayatal i na pravém rakouském břehu Dyje, čímž vzniklo jedinečné bilaterální území evropského významu.

Národní park reprezentuje výjimečně zachovalou ukázkou krajiny říčního údolí v pahorkatinném stupni střední Evropy. Kaňon Dyje vytváří unikátní říční fenomén s četnými meandry, hluboce zařiznutými údolními bočními přítoky, nejrůznějšími skalními tvary, kamennými moři a skalními stěnami. Území vyniká vysokou pestrostí rostlinných a živočišných společenstev danou střídavou expozicí svahů v údolí Dyje. Přirozenou osou území je řeka Dyje, která na své 40 km dlouhé cestě z Vranova do Znojma vytvořila v horninách českého masivu kaňonovitě údolí, jehož hloubka dosahuje až 220 m.

Více na www.nppodyji.cz

► NORSKÉ FONDY SE ROZJÍŽDÍ. **DOTAČNÍ VÝZVA TROLLTUNGA** POSÍLÍ MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCI NA OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Foto: EEA Library, Yayo Pino

Podpořit vzájemnou spolupráci a výměnu zkušeností mezi Norskem a Českem v oblasti životního prostředí, to je cílem nové dotační výzvy z Bilaterálního fondu nazvané podle známé norské přírodní atrakce Trolltunga.

Vyhlásil ji Státní fond životního prostředí ČR ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí v rámci programu Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu. Na tzv. bilaterální iniciativy má připraveno celkem 2,6 milionu korun.

Obě země, Norsko i Česko, se potýkají v oblasti ochrany životního prostředí s řadou výzev, které lze řešit ve vzájemné spolupráci. Ať je to klimatická změna, znečištění ovzduší, zatížení vodstva mikropolutanty, či úbytek biodiverzity, vzájemná výměna a sdílení zkušeností v těchto ob-

lastech jsou pro obě strany přínosné a již v předchozích obdobích byly velmi oceňovány.

„Na tyto úspěchy chceme jako nový zprostředkovatel Norských fondů navázat a s pomocí prostředků z Bilaterálního fondu partnerství norských a českých institucí v oblasti ochrany životního prostředí účelně rozvíjet,“ říká Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.

Na bilaterální iniciativy je vyčleněno v rámci první výzvy programu Životní prostředí 2,6 milionu korun (100 000 eur). Výzva čerpá prostředky z tzv. Bilaterálního

fondu, který se zaměřuje na podporu mezinárodní spolupráce mezi Českem a Norskem. Cílem tohoto podpůrného nástroje, jenž vznikl v rámci Fondů EHP a Norska 2014–2021, je podpořit rozvoj nových pracovních kontaktů, prohlubování stávající spolupráce či vytváření sítě pro sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe v oblasti životního prostředí.

Finanční prostředky pomohou například uhradit vzdělávací stáže, aktivní spolupráci na přípravě mezinárodních konferencí či organizaci přípravných setkání českých a norských partnerů pro realizaci budoucích projektů v rámci Norských fondů. Prostředky je možné využít i ke sběru dat a zpracování zpráv, studií a publikací včetně jejich prezentace, dále na propagační kampaně, výstavy a materiály se společnými tématy obou zemí.

„Výše podpory se pohybuje od 26 do 390 tisíc korun podle zaměření a rozsahu aktivity. Výhodou je, že dotace pomůže žadateli pokrýt veškeré náklady na iniciativu, tedy 100 procent způsobilých výdajů. Podmínkou pro získání podpory z Bilaterálního fondu je existence norského partnera a vazba iniciativy na ochranu životního prostředí,“ upřesňuje Petr Valdman s odkazem na specifikaci podmínek v textu dotační výzvy. Dalším specifickým Bilaterálního fondu je kromě výše grantu také jednodušší systém pro podávání a vyhodnocování žádostí o podporu.

Žádosti o podporu přijímá Státní fond životního prostředí ČR od 3. července až do vyčerpání alokace přes online formulář v sekci „Calls for Proposals“ na webu bf.sfzp.cz, který se věnuje výhradně bilaterální spolupráci v rámci programu Životní prostředí. Podmínkou k podání žádosti je registrace obou partnerských subjektů, českého i norského, do webové partnerské databáze. O příspěvek mohou žádat veškeré subjekty a organizace založené v Česku nebo Norsku jako právnické osoby. Žadatelem nemůže být fyzická osoba.

Oblast životního prostředí je v aktuálním programovém období Fondů EHP a Norska jednou z prioritních oblastí, do které míří největší část prostředků z celkových 5 miliard korun určených pro Českou republiku. Zhruba 800 milionů korun pomůže financovat inovativní řešení v ochraně ekosystémů, monitoring znečištění ovzduší, aplikaci pilotních opatření v boji proti znečištění vodních toků, zbytky léčiv či zmírňování negativních projevů změny klimatu v sídlech. ●

STROMY JSOU NAŠIMI SPOJENCI,

říká nejen o významu veřejné zeleně ministr životního prostředí Richard Brabec

Pane ministře, obce i města trápí v posledních letech extrémní sucha a horko. Trpí jím nejenom příroda, ale i lidé. Můžete stručně popsat, čím je to způsobeno?

Primárním a hlavním důvodem je změna klimatu a její dopady, což se aktuálně projevuje především velkým suchem, které nás trápí už šestým rokem v řadě. Roste i průměrná teplota, takže města se musejí vyrovnávat s vyšším počtem tropických dní a nocí. Navíc města, která sluneční záření absorbují, se rozechřívají více než volná krajina. Důsledkem je efekt zvaný tepelný ostrov, takže lidé ve městech se musí vyrovnávat s vyšší teplotou než lidé na venkově.

Ve městech ale také většina vody, která prostředí ochlazuje, oteče do kanalizace...

Ano, problém je v tom, jak naše města stavíme. Obvykle chceme, aby všechna voda, která naprší, co nejrychleji zmizela v kanalizaci. Silnice, chodníky, parkoviště, ale i střechy a terasy jsou z nepropustného betonu. V řadě měst také ubývá zelených ploch, ať už kvůli rozšiřování zástavby, nebo kvůli vysokým nákladům na péči o stromy a keře. Přitom voda, která se lokálně zasakuje, může nahradit pitnou vodu při zalévání nebo se může nechat vsáknout do podzemních vod. Stromy zase dokážou města účinně chladit a také čistit ovzduší od škodlivých látek.

Dá se s tím něco dělat?

Bylo by krásné, kdybych mohl říct, že zítra vypneme všechny špinavé zdroje, které ničí klima, a všechno bude v pořádku.

Tak jednoduché to není. Musíme snížit náš příspěvek ke změně klimatu, což znamená kromě jiného rozloučit se v dohledné době s fosilními palivy. Proto s ministrem průmyslu Havlíčkem aktuálně dáváme dohromady koncept tzv. uhelné komise, která by měla rozhodnout, kdy bychom měli přestat pálit uhlí. Zemské klima je ale úžasně komplikovaný systém a má velkou setrvačnost. Proto se musíme dopadům změny klimatu také přizpůsobit, adaptovat se.

Co by měly podniknout samotné obce a města?

Podle prognóz nás do budoucna čeká bezmála středomořské klima. Města a obce proto musí pracovat na tom, aby zmírnily negativní dopady na své obyvatele. Samozřejmě rozumím tomu, že opravy škol, rozvoj veřejné dopravy nebo oprava silnic v obcích také nepočkají. Na druhou stranu bez zdravého životního prostředí a podmínek pro dobrý život nebudou občané spokojeni.

O jaká konkrétní opatření jde nejčastěji a kde na ně mají obce vzít peníze?

Obecně jde o podporu toho, čemu se začalo říkat modrá a zelená infrastruktura, tedy o zadržování vody ve městech a výsadbu zeleně. Musíme se velmi rychle naučit hospodařit zejména s dešťovou vodou, protože doba vodního blahobytu je za námi. Srážky můžeme zachytávat v nádržích a tuto vodu používat k zavlažování obecní zeleně, která pak chladí ulice v době letních veder. Případně můžeme dešťovku nechat postupně zasakovat a tím přispívat podzemní vodě. V Operačním programu

Foto: archiv MŽP

Životní prostředí na tyto projekty aktuálně nabízíme až 85procentní dotaci na projekty nad 200 tisíc korun. Celkem máme pro letošek v tomto programu k dispozici celou 1 miliardu korun.

Jaký je o podporu státu ze strany obcí zájem?

Obce už na tyto dotace slyší. Například v Bruntále vybudovali zasakovací průlehy při rekonstrukci parkoviště, na řadě míst budují ve školách nádrže na dešťovou vodu, ze kterých zalévají zahradu. Asi největším projektem z poslední doby je rekonstrukce náměstí v Průhonicích, kde vyměnili chodníky, aby umožnili vsakování srážkových vod, a vybudovali dešťovou kanalizaci, zasakovací pásy a podzemní nádrže na dešťovou vodu.

Několikrát jste zmínil funkci stromů a veřejné zeleně. Jenže lesní porosty postihla kůrovcová kalamita a v médiích často slyšíme, že se bezohledně kácí i stromy v obcích nebo na soukromých pozemcích. Co s tím?

V dnešní době začínají lidé o věcech více přemýšlet. Nutí je k tomu chování člověka, které nelze donekonečna tolerovat, a především změny naší krajiny i klimatu, před nimiž nelze zavřít oči. Vidí hromady plastů povalujících se na ulicích i v přírodě, přírodu sužovanou suchem. Vidí, že smrky na zahradě suchem trpí a že je budou muset nahradit stromy, kterým se v nových podmínkách bude dařit lépe. A ve snaze o změnu k lepšímu na to reagují. Vlastně je to naše společné procitnutí, které – jak pevně doufám – nemine ani lesníky, zemědělce a vlastníky půdy.

V čem by podle vás mělo toto procitnutí spočívat?

Doufám, že všichni konečně změní svá zasetá konzervativní schémata, podle nichž se stereotypně chovají, jako třeba že český les má být jednolitá smrková monokultura stejného věku! A do toho z jedné strany já, z druhé strany odborníci mluvíme shodně o tom, že aby les dokázal čelit nejrušnějším nepříznivým vlivům včetně škůdců nebo klimatické změny, potřebuje vypadat třeba jako rodina: být smíšený, mít různou druhovou i věkovou skladbu, navíc dnes přizpůsobenou klimatickému vývoji, vedle sebe tu mají růst dřeviny pionýrské i cílové. Stromy jsou našimi spojenci třeba ve zlepšování kvality ovzduší, snižování produkce skleníkových plynů, zadržování vláhy v krajině, ochlazování přehřátých měst, jsou to moudré organismy, které nás přežívají, v krajině hrají svou nezastupitelnou roli. To by si všichni, kteří rozhodují o jejich kácení, měli uvědomovat.

Máte v tomto ohledu nějaké konkrétní plány?

Letos jsme spojili síly s neziskovou organizací Nadace Partnerství. Ta každoročně vyhlašuje soutěž Strom roku a tím

Obrátili jsme se na obce, města i všechny majitele travnatých ploch s naléhavou vyzvou, aby zásadně přehodnotili styl údržby.

cíleně posiluje důležitý vztah člověka ke stromům. Nyní společně přicházíme s celorepublikovým projektem sazení s pracovním názvem „10 milionů stromů“, tedy co člověk, to strom. V mých očích má tato kampaň nevyčíslitelný přínos. Sázet se začne už letos na podzim, přidat se bude moci opravdu každý.

A co třeba trávníky na zahradách nebo v městských parcích? Jak zajistit, aby neuschly ještě před začátkem léta? Vody je přece jen málo.

To jsme u dalšího českého stereotypu. Sborově jsme se zamilovali do anglických trávníků, nějak to konvenuje našim představám o „uklizené“ šťavnaté zeleni, ale zároveň nám hrubě uniká, že za současných podmínek – při vláhovém deficitu – takovou přehnanou úpravou přírodu likvidujeme, trávníky odumírají. Na jaře navíc krátkým pažitkem ubližujeme i druhům hmyzu, jejichž život je na kvetoucích trávnicích závislý. Obrátili jsme se proto na obce, města i všechny majitele travnatých ploch s naléhavou vyzvou, aby styl údržby zásadně přehodnotili.

Jak by se tedy měla zeleň s ohledem na nedostatek vody správně udržovat?

Pokud chceme vodu v půdě uchovat, je vyšší vegetace na travnatých plochách nezbytná. Proto je přínosné ji stříhat nejmeně na délku 20 cm. Snižíme tím i prašnost a podpoříme biodiverzitu. Na obcích dále je, aby na méně zatížených částech parků, v oddělovacích pásích zeleně atp. zaváděly extenzivní, druhově bohatší trávníky. Využít přitom lze řadu zkušeností ze zahraničí. Květnaté pásy pro podporu hmyzu a ptáků jsou součástí péče o zeleň např. v Drážďanech a v řadě dalších měst v Německu i jiných zemích. Obcím na plánování a výsadbu a údržbu zeleně samozřejmě nabízíme štedré dotace v rámci dotačních programů Ministerstva životního prostředí.

Ještě se vraťme k hospodaření s vodou, které jste zmiňoval v souvislosti s Dešťovkou pro obce. Existuje totiž i Dešťovka přímo pro domácnosti. Ještě tento program běží? Na co přesně je určen?

Dešťovka samozřejmě běží dál, vždyť patří k našim velmi úspěšným programům pro české domácnosti. Od začátku jsme ji cíleně zasadili do mozaiky opatření, která pro zadržování vody v krajině a správné hospodaření s vodou jako cennou surovinou velmi podporujeme. Velký potenciál těchto dotací vidím zvláště v tom, že učí lidi přemýšlet o hodnotě vody, učí prozíravosti, jak chytře využívat její paralelní zdroje, a vlastně upozorňuje na možný konec vodního blahobytu, na stále plný kohoutek, který je pro většinu stále samozřejmostí. Díky tomuto programu můžete sbírat dešťovou vodu, aniž by ztratila svou čerstvost, a využívat ji na zalévání zahrady nebo na splachování toalety, a dokonce v rámci rodinného či bytového domu znovu vrátet do koloběhu na splachování i přečištěnou odpadní vodu z koupelny a kuchyně.

Když už jsme u dotací pro domácnosti, nabízíte jim ještě nějaké další dotační programy, které pomáhají řešit sucho a horko?

Teplotní výkyvy během roku dokážou v moderních domech regulovat zelené střechy. Náš populární dotační titul na úsporu energií rodinných a bytových domů Nová zelená úsporám (NZÚ) nabízí již třetím rokem možnost vybudování takové malé zahrady na střeše domu. Zelená střecha se podílí na úspoře energie na vytápění a chlazení, díky své retenční schopnosti dokáže pojmout velké množství srážkové vody a pouštět ji do kanalizační sítě postupně, takže část vody se přirozeně odpaří do atmosféry, což pomáhá udržet přirozený koloběh vody. Díky tomu zelené střechy zlepšují mikroklima a vegetací omezují prašnost. Kromě skvělých termoregulačních schopností dokážou půvabně oživit okolní městskou zástavbu.

Jak velký zájem je o příspěvky na zelené střechy mezi lidmi?

Do dnešní doby jsme zaznamenali žádosti na dotace zelených střeš ve výši 8,2 milionu korun. Další možností, jak i ve vedrech zvýšit komfort rodinného bydlení pomocí programu Nová zelená úsporám, a přitom nemuset instalovat k rodinným rozpočtům i životnímu prostředí velmi nešetrnou klimatizaci, je stínící technika, slunolamy. Ať už jsou to předokenní žaluzie, rolety, či slunolamy, dokážou výborně tepelně izolovat. V zimním období tak zabrání únikům tepla a šetří náklady na vytápění, v létě naopak přispívají k tomu, aby se místnosti nepřehřívaly. V konečném výsledku tak přinesou domácnostem ještě větší energetické úspory. ●

AKTUÁLNÍ VÝZVY NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Vodovody a kanalizace Příjem žádostí od 1. 11. 2019 do 31. 1. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 2 500 000 000 Kč	Výzva č. 4/2019 poskytuje prostředky na výstavbu vodovodů, kanalizací a čistíren odpadních vod. Prostředky poslouží obcím ke zmírnění negativních dopadů sucha, k řešení nedostatku pitné vody a zlepšení kvality podzemních i povrchových vod. Peníze je možné použít na výstavbu kanalizace, na ČOV, přivaděče a rozvodné sítě pitné vody, na výstavbu a intenzifikaci zdrojů pitné vody, na výstavbu úpraven vody a posílení akumulace pitné vody. Žádat mohou obce, svazky obcí, městské části hl. města Prahy a další organizace.
Tematické kampaně Příjem žádostí: od 2. 9. do 30. 9. 2019 Alokace: 10 000 000 Kč	Výzva č. 3/2019 nabízí peníze na podporu informačních a osvětových kampaní, které se zaměří na ochranu ovzduší, klimatu nebo předcházení vzniku odpadů a současně přispějí k zapojení ochrany přírody a životního prostředí do běžného života lidí. Dotaci je možné získat na realizaci osvětových kampaní, informačních projektů, motivačních soutěží a jiných osvětových aktivit. Žádat mohou právnické osoby, které splní předepsané podmínky programu a výzvy, s výjimkou politických stran a hnutí.
Pakt starostů a primátorů Příjem žádostí: do 30. 9. 2019, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 5 000 000 Kč	Výzva č. 2/2019 se zaměřuje na podporu udržitelného rozvoje obcí a krajů, zlepšení kvality životního prostředí a kvality života obyvatel a přispění k dosažení klimaticko-energetických závazků prostřednictvím zapojení měst a obcí ČR do iniciativy Pakt starostů a primátorů pro klima a energii. Oprávněnými příjemci jsou obce, městské části, dobrovolné svazky obcí, příjemce musí být registrován v oficiální databázi signatářů Paktu starostů a primátorů.
Výkup pozemků v chráněných územích Příjem žádostí: do 31. 12. 2019, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 40 000 000 Kč	Výzva č. 1/2019 podporuje výkup pozemků ve zvláště chráněných územích a jejich ochranných pásmech, včetně území navržených a oznámených k vyhlášení. Oprávněnými příjemci podpory jsou správy národních parků a Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky.
Vozidla na alternativní pohon Příjem žádostí: do 30. 9. 2019, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 100 000 000 Kč	Výzva č. 11/2018 umožňuje získat dotaci na vozidla s nízkými nebo nulovými emisemi. Dotován je nákup nových vozidel či pronájem vozidel formou operativního leasingu na alternativní pohony (CNG, plug-in hybrid, hybrid, elektromobil). Lze také čerpat příspěvek na pořízení chytrých dobíjecích stanic pro elektricky poháněná vozidla, tzv. smart wallboxů. Žádat mohou územní samosprávné celky, městské části hl. m. Prahy, svazky obcí, státní příspěvkové organizace, veřejné výzkumné instituce, příspěvkové organizace obcí a krajů a společnosti vlastněné z více než 50 procent obcemi či kraji.
Podpora obcí v NP Příjem žádostí: do 17. 1. 2020, již pouze na spolufinancování projektů z OPŽP Alokace: 400 000 000 Kč	Výzva č. 9/2018 již eviduje převis projektů, alokace byla již vyčerpána. V tuto chvíli jsou k dispozici už jen finance, které pomohou s financováním nákladnějších a s ohledem na ochranu životního prostředí v národních parcích i náročnějších projektů, na něž obce získaly dotaci z Operačního programu Životní prostředí.
Průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody Příjem žádostí: do 18. 12. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 600 000 000 Kč	Výzva č. 2/2018 se zaměřuje na zlepšení zásobování pitnou vodou a vyhledávání nových zdrojů vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou v odpovídající kvalitě. Do podporovaných projektů patří realizace nových nebo regenerace stávajících zdrojů vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou, stavba, zkapacitnění, případně rekonstrukce nefunkčních přivaděčů pitné vody a realizace průzkumných vrtů za účelem vyhledání zdrojů pitné vody pro zásobování obyvatelstva.
Likvidace nepotřebných vrtů Příjem žádostí: do 20. 12. 2019, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 20 000 000 Kč	Výzva č. 20/2017 podporuje likvidaci nepotřebných hydrogeologických vrtů, které představují riziko ohrožení životního prostředí, především jakosti či množství podzemních vod, nebo ohrožení zdraví či života obyvatel. Předmětem výzvy jsou vrty, jejichž původním účelem byl průzkum, jímání či monitorování podzemní vody a jež nejsou z hlediska svého původního účelu již potřebné, nejsou již jinak využitelné a představují riziko ohrožení životního prostředí.

AKTUÁLNÍ VÝZVY NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Dešťovka Příjem žádostí: do vyčerpání alokace Alokace: 340 000 000 Kč	Výzva č. 12/2017 podporuje udržitelné a efektivní hospodaření s vodou v obcích. Motivuje vlastníky a stavebníky obytných domů k udržitelnému a efektivnímu hospodaření s vodou a snižuje tak množství pitné vody odebírané z povrchových a podzemních zdrojů. Výzva je pokračováním úspěšného programu Dešťovka. O peníze je možné žádat na systémy, které využívají srážkovou vodu pro zalévání zahrady, na splachování toalet, případně na takové systémy, které budou recyklovat odpadní vodu. Výzva je určena pro majitele domů.
Likvidace akutních zátěží Kontinuální výzva Příjem žádostí: do 31. 12. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 100 000 000 Kč	Výzva č. 3/2017 podporuje odstraňování akutních ekologických zátěží s neznámým původcem. Platí to zejména pro místa v bývalých továrních areálech či opuštěných průmyslových skladech, jejichž majitel je neznámý nebo se k areálu nehlásí. O dotaci mohou žádat kraje, obce s rozšířenou působností i obce, které na svém území mají sklad či skládku nebezpečného odpadu.
Územní studie krajiny Příjem žádostí: do 31. 12. 2019, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 35 000 000 Kč	Výzva č. 14/2016 nabízí obcím kofinancování ve výši 10 procent na projekty územních studií krajiny podpořených z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Podmínkou získání dotace je vydané rozhodnutí o poskytnutí finanční podpory v IROPu, konkrétně v prioritní ose 3 operačního programu, určené na územní studie krajiny. O dotaci mohou žádat obce s rozšířenou působností.

PŘEHLED PLÁNOVANÝCH VÝZEV

Přehled nezahrnuje již vyhlášené výzvy, které uvádíme výše.

Podporovaná aktivita	Přepokládaná alokace (mil. Kč)	Předpokládaný termín vyhlášení	
		2019	2020
Prioritní téma: Boj se suchem a kvalita vod			
Snížení množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů	1000		3Q 2020
Soustavy domovních čistíren odpadních vod (DČOV)	100	3Q 2019	
	100		3Q 2020
Tematicky zaměřené kampaně	5		2Q 2020
Prioritní téma: Životní prostředí v sídlech a lidské zdraví			
Přírodní zahrady	250*	3Q 2019	
Čisté ovzduší ve městech a obcích	130	3Q 2019	
Sanace havarijních stavů a nelegálních skladů odpadů	200		1Q 2020
Udržitelná doprava – vozidla s alternativním pohonem	100	4Q 2019	
	100		4Q 2020
Snižování emisí ze stacionárních zdrojů	30	3Q 2019	
	30		3Q 2020
Obce v národních parcích	100	3Q 2019	
	100		3Q 2020
Tematicky zaměřené kampaně	5		2Q 2020
Osvěta čisté mobility	20	4Q 2019	
Světelné znečištění	30	3Q 2019	
	30		3Q 2020
Ozdravné pobyty	40	3Q 2019	
Pakt starostů a primátorů pro klima a energii	5		4Q 2020
Prioritní téma: Ekoinovace			
Ekoinovace	100		1Q 2020
Ostatní podporované aktivity			
Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty – Pilíře EVVO	40		4Q 2020
Podpora environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty – Národní síť EVVO	15		1Q 2020
Podpora systému pro zpracování autovraků	40	4Q 2019	
Výkupy pozemků ve zvláště chráněných územích	50		1Q 2020
Projektová příprava pro projekty OPŽP zaměřené na úspory energie a boje s dopady sucha	500*	4Q 2019	

* Uvedená výše alokace je pouze indikativní, konečná výše bude stanovena před vyhlášením konkrétní výzvy.

PROJEKT V ČÍSLECH

Celkové způsobilé výdaje
1 351 073 Kč

Dotace ERDF
1 148 412 Kč

Dotace SFŽP ČR
67 554 Kč

STARÉ OVOCNÉ ODRŮDY

S pojmy stará či krajová odrůda se dnes setkáváme poměrně běžně. Ne všichni ale vědí, co si pod nimi představit. Za staré odrůdy jsou považovány ty, jejichž vznik a hlavně rozšiřování spadá do období před druhou světovou válkou. Po roce 1945 pak nastal velký rozmach cílevědomého šlechtění, které vyprodukovalo současné obvyklé, „konvenční“ druhy ovoce. Ke krajovým odrůdám řadíme ty, které vznikly a byly rozšířeny v jednom konkrétním kraji bez ohledu na určité časové období. Znamená to tedy, že krajové odrůdy nemusí být vůbec staré.

Můžeme se setkat také s pojmy místní a lokální odrůdy, což jsou velmi specifické ovocné odrůdy, které byly kdysi rozšířeny v rámci malé oblasti, často třeba jen jedné vesnice. Většinou nejsou ani nikde popsány, ale ve své době měly značný lokální význam. Novější, dnes již klasické odrůdy tyto starší postupně vytlačily. V odlehlejších oblastech se ale při průzkumech stále nachází hodně starých stromů, které není ani při dobrých pomologických znalostech možné odrůdově zařadit. Místní a lokální odrůdy většinou nedosahují kvality starých klasických odrůd, což je jeden z důvodů, proč se nestaly oblíbenějšími a byly postupně vytlačeny. Jejich genetický potenciál nebyl z hlediska odolnosti vůči chorobám a specifickému podnebí nikdy doceněn a dostatečně prozkoumán a to je určitě škoda.

▶ NA MANĚTÍNSKU SE V JEDNOM PROJEKTU POSTARALI O STARÉ SADY I O OHROŽENÉHO KRUTIHlava

Krutihlav obecný je v naší přírodě ohrožený pták. Ke svému hnízdění potřebuje staré, duté stromy – těch ale v krajině ubývá. V Českém svazu ochránců přírody Manětínsko přišli na to, jak v rámci jednoho projektu ochránit krutihlava i staré sady.

Celý projekt začal zájmem členů ČSOP Manětínsko o ornitologii. „Velká část ptáků mizí z naší přírody především kvůli lidskému hospodaření v krajině,“ říká předseda svazu Jaroslav Hruška. „Možná bychom to ani neměli nazývat hospodařením, ale spíš podnikáním na zemědělské půdě. Vše se podřizuje intenzivnímu využívání krajiny, na hodnoty, jako je pestrost, druhová rozmanitost nebo krása našeho okolí, se příliš nehledí,“ dodává.

Při ornitologických toulkách Manětínskem si členové klubu všimli zbytků starých ovocných sadů, které slouží coby útočiště pro mnoho druhů ptáků. „Věděli jsme, že ve starých sadech žije vzácný krutihlav obecný,“

vypráví. „Je to pták, který hnízdí v dutinách stromů. Jenže aby strom měl dutiny, musí být starý. Staré stromy ale nikdo nechce, protože lidé si myslí, že jsou jen nemocné a neplodí. Často se proto rozhodnou, že starý strom pokácí a vysadí nový. A tak se neustále zmenšuje prostor pro spoustu druhů okolo nás.“ Částečným řešením by podle jeho slov bylo vyvěšování hnízdních budek, ale zásadní je zachovat staré porosty. „Další podmínkou vhodného prostředí je potravní nabídka pro krutihlavy. Ti se rádi živí mravenčími larvami a mraveniště se přirozeně vyskytují ve starých, extenzivně využívaných loukách či sadech, ne v těch, které se několikrát za sezonu sekají,“ vysvětluje. Právě takové porosty jsou podle jeho slov čas-

to považovány za vzor udržované krajiny a vzorného zemědělství a lidé je mnohdy obdivují. „Takové porosty vypadají udržované, ale neposkytují žádný prostor pro život. A tak jsme chtěli podniknout něco na jejich záchranu. Měli jsme představu, co udělat, ale všechno samozřejmě stojí peníze,“ říká. A tak pod jeho taktovkou vznikl projekt na ochranu krutihlava a starých sadů na Manětínsku.

V projektu byly obnoveny sady i solitérní stromy

Hlavní myšlenkou projektu bylo zachovat zbytky starých ovocných sadů v celé své rozmanitosti. Z toho vycházela i náplň

JAK SE OBNOVUJÍ STARÉ SADY A JAK SE O NĚ PEČUJE

Obnova sadu prakticky znamená výřez náletových dřevin s následným odstraňováním zmlazení po výřezech. Součástí dlouhodobé obnovy sadů je postupná dosadba nových ovocných stromů tam, kde staré stromy již chybí. Aby sad znovu nezarostl a obnovil se luční porost, je potřeba zavést dlouhodobou péči. Podle toho, jak dlouho byl sad opuštěn, a v závislosti na stanovištních podmínkách ovocné stromy více či méně zarostou náletovými dřevinami nebo odnožováním a vysemeněním samotných ovocných stromů – to se nejčastěji stává u slivoňových a třešňových sadů. Prvním krokem obnovy sadů proto bývá výřez. Podle zachovalosti starých stromů, druhu náletových dřevin, jejich velikosti, rozlohy a toho, jak má sad nakonec vypadat, se přistupuje buď k jednorázovému plošnému výřezu, nebo k postupnému kácení jednotlivých dřevin v průběhu několika let. Samotný výřez ale nevyřeší situaci dlouhodobě. Většina odstraňovaných keřů a stromů velmi ochotně zmlazuje: obrůstá z pařezů, vyráží pruty z kořenů nebo bujně roste ze semen. Aby nebyly vynaložené prostředky na předchozí zásah zbytečné, nastává několikaletý cyklus odstraňování takovýchto zmlazení. Dlouhodobě zanedbaná péče o sad v mnoha případech způsobí ústup bylinné vegetace anebo ji alespoň výrazně potlačí. Po výřezech začínou na půdu opět dopadat sluneční paprsky a to je impuls pro semennou banku v půdě. Současně se zavedením seče se pak začíná s dosazováním nových ovocných stromů, které jsou zpravidla vysokokmenného tvaru – korunka je u nich nasazena ve 180–200 centimetrech.

Foto: ©14921210/Fotky©Foto

OHROŽENÝ KRUTIHlav JE NÁŠ JEDINÝ TAŽNÝ DATLOVITÝ PTÁK

Krutihlav obecný je velmi zajímavý pták. Umí pouštět hrůza na své nepřátele, nezdráhá se vyhodit jiné ptáky z hnízda, které si vybral, a svoji hlavu umí otočit o 180 stupňů. Jeho stavy – a to nejen na našem území – se stále snižují. V naší zemi hnízdí na celém území, hlavně v nižších polohách, ale najdeme ho i v Krkonoších a v Jeseníkách. Je to datlovitý pták o něco větší než vrabec. Měří 16–18 centimetrů a váží 28–42 gramů. Zbarven je podobně jako kůra stromů s patrným příčným i podélným vlnkováním. Na přelomu srpna a září odlétá do tropické Afriky severně od rovníku a vrací se na přelomu dubna a května. V květnu poznáme krutihlava podle monotónního volání, které zní jako kňučivé „ge-ge-ge“. Obývá především otevřenou krajinu s rozptýlenými stromy a lesíky, ve velké oblibě má zejména staré sady s doupnými stromy. Své dutiny si na rozdíl od ostatních datlů sám netesá, protože k tomu nemá uzpůsobený zobák. Hnízdí také v dutinách, které jsou koncem května většinou obsazeny jinými obyvateli. V takových případech krutihlavové vystěhovávají cizí hnízdo i s vejci nebo mláďaty. Samička snáší 7–10 vajíček, na kterých sedí oba rodiče 13–14 dnů. Asi 18–24 dnů po vyklubání z vajíček už mláďata dovedou létat, přesto spolu rodina zůstává ještě 10–14 dní. Krutihlav si rád smlsne na mravencích a jejich larvách, na mšicích, housenkách, pavoucích a méně na jiném hmyzu. Potravu sbírá lepivým červovitým jazykem. Drobny krutihlav má tak ohebný krk, že může otočit hlavu o 180 stupňů. Při toku krutihlavové kromě jiného rytmicky kývají a kroutí hlavou ze strany na stranu. Ohebného krku využívá také k zastrašení nepřitele. Když je ohrožen v hnízdě nebo chycen do ruky, zježí peří, rozestře ocas a svisle křídla, kroutí strašidelně očima a krkem, kmitá svým dlouhým jazykem, z hrdla vydává klokot, prská a chrčí.

ČSOP MANĚTÍNSKO je sdružení zabývající se ochranou přírody především na Plzeňsku, ochranou dravců a sov a stěhováním mravenišť. Členové svazu také zajišťují péči o krajinu a kulturní památky či údržbu zeleně. Svaz se zaměřuje i na environmentální výchovu formou tisku a distribuce informativních letáků, samolepek a pohledů.

projektu: první a zásadní úkol byl vytipovat a ošetřit staré ovocné stromy. „Vzhledem k tomu, že v oblasti bydlím, byla práce o to snazší,“ říká Jaroslav Hruška. „Výbrali jsme jak staré sady, tak solitérní stromy rostoucí na mezích. U všech byl proveden zdravotní a udržovací řez koruny,“ popisuje Jaroslav Hruška, jak probíhala realizace projektu.

Sady pak následně oplotili kvalitním pletivem s akátovými kůly, aby oplocení zajistili dlouhou životnost. „Všechny sady jsou každoročně paseny ovce a díky kvalitnímu oplocení ovce neutíkají a nejsou napadány potulnými psy,“ uvádí další počin, který se v rámci projektu uskutečnil. Pro převoz ovcí mezi jednotlivými sady byl zakoupen přepravník zvířat.

„Na stromy jsme vyvěsili hnízdní budky pro krutihlava obecného a v každém sadu byla vystavěna kamenná zídka pro plazy, která jim poskytuje životní prostor pro rozmnožování,“ vypočítává dále.

Některé plochy byly dosázeny vysokokmennými stromy starých ovocných odrůd. „Jsou to odrůdy, které byly šlechtěny po dlouhá desetiletí a byly vybrány jako nejvhodnější pro určitá stanoviště,“ vysvětluje Jaroslav Hruška. Důležité podle něho je, že se jedná o vysokokmeny, které jsou dlouhověké a dotvářejí ráz krajiny.

Díky projektu se tak Manětínským podařilo zachovat a zajistit pravidelnou údržbu starých sadů, které jsou v české krajině stále vzácnější. Podle Jaroslava Hrušky nejde jen o jejich biologickou hodnotu, ale je třeba vnímat i jejich historický odkaz. „Naši předkové je sázeli proto, aby si zajistili obživu. Byly součástí celého jejich života,“ říká. Generace se vyměnily, ale stromy ve starých sadech na Manětínku žijí dál a poskytují přitom prostor a užitek nejen lidem, ale i vzácné fauně. „V podstatě jsme nic nového nevymysleli,“ zamýšlí se Jaroslav Hruška. „Jen se vracíme k tradici našich předků, která vznikala po staletí na základě jejich pokory a zkušeností ze života.“ ●

Evropské finance pomáhají na Ašsku vracet perlorodku říční do naší přírody

Perlorodka říční z našich potoků a řek během dvacátého století téměř zmizela a žije u nás pouze na posledních pěti místech na Šumavě, Ašsku a v Novohradských horách. Na vině je budování vodních děl a technické úpravy koryt, intenzifikace a chemizace zemědělství, odvodňování, eroze.

Foto: archiv NP Šumava

PERLORODKA ŘÍČNÍ je ohroženým druhem v celé Evropě, k tomu navíc prakticky všude dochází k poklesu její početnosti a zmenšení její reprodukční schopnosti.

Odhovna, která byla dnes slavnostně otevřena v osadě Huschermühle, pomáhá udržení tohoto vzácného mlže v potocích na obou stranách česko-německé hranice. Na projektu se podílí Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO Slavkovský les a Bund Naturschutz Hof.

„Perlorodka říční žije nejdéle z našich živočichů, až 140 let. Ochranu tohoto vzácného mlže komplikuje jeho velmi složitý životní cyklus a to, že v poškozeném prostředí nedokáže mladé perlorodky přežít první roky života. V odchovně budou mladé perlorodky 4–5 let chovány ve speciálních klíčcích a teprve pak budou vypouštěny do přírody. Zároveň se v povodí potoků musí šetrně hospodařit, protože splachy z polí a luk mají na přežívání perlorodek podstatný vliv,“ vysvětluje František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Perlorodka říční obývá chladné toky horských a podhorských oblastí. Kvůli vysokým nárokům na kvalitu prostředí je jedním z nejcitlivějších indikátorů čistých vod. Odhaduje se, že v celé České republice žije kolem 10 000 perlorodek různého stáří. Přestože se toto číslo může zdát vysoké, je pouze zlomkem původních počtů obývajících české a moravské řeky ještě na začátku 20. století. Pro záchranu kriticky ohrožené perlorodky říční připravila Agentura ochrany přírody a krajiny ČR speciální záchranný program.

„Záchranné programy nepomáhají jen těm druhům, pro které jsou určeny především. Třeba tím, že snažíme, aby byla voda v povodí čistá, pomáháme i vrance obecné, mihuli potoční nebo rostlině s podivuhodným jménem hvězdoš. A samozřejmě i lidem, čistou vodu potřebujeme všichni,“ dodává František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Pro vzácné druhy živočichů a rostlin běží už celkem deset záchranných programů či programů péče a další se připravují.

Přeshraniční projekt na záchranu perlorodky říční napomáhá chránit přírodu bez ohledu na státní hranice. Není ale jediným přeshraničním projektem, na kterém se AOPK ČR podílí. Na perlorodku říční se zaměřuje také projekt Interreg Malsemuschel v povodí řeky Malše, zkušenosti s návratem vlků a zabezpečením stád v Sasku přenáší do České republiky projekt OWAD, ochraně a monitoringu bavorsko-česko-rakouské populace rysů se věnuje projekt 3Lynx. Integrované plánování dopravní infrastruktury v dunajsko-karpatském regionu ve prospěch obyvatel a přírody nastartoval projekt Transgreen, na který navazuje projekt ConnectGreen. Propojování ekologických sítí a koridorů, územní plánování a migrační bariéry jsou náplní projektu ConNat, který se pokouší o propojení přírody mezi Českou republikou a Rakouskem. ●

ECHO

Energie uspoří gymnázium v Litomyšli i průmyslovka v Pardubicích

V získávání dotací na úsporu energií je Pardubický kraj úspěšný. V tuto chvíli má kraj připraveny projekty v Litomyšli a Pardubicích za 70 milionů korun, krajská rada schválila i dalších šest projektů, které budou snižovat energetickou náročnost veřejných budov ve vlastnictví kraje. V Litomyšli budou realizována úsporná opatření na tělocvičně a hlavních budově školy; jelikož se jedná o památkový objekt, nepůjde o zateplení, ale o repase oken a dveří. Součástí projektu je mimo jiné vybudování okapového chodníku z žulových kostek s drobnými úpravami terénu, aby nebylo zdívko zatěžováno stékajícími dešťovými vodami. Budova SPŠ potravinářství a služeb Pardubice je rozsáhlý objekt skládající se z historické části a novodobé přístavby, které jsou provozně i účelově propojeny. Stará část budovy je nemovitou kulturní památkou, energeticky sporná opatření budou provedena při důsledném zachování jejího stávajícího výtvarného výrazu. Ve všech případech kraj chce využít dotace z Operačního programu Životní prostředí.

Ke kravám na Pradědu přibyli letos koně

Správa CHKO Jeseníky ve spolupráci s farmářem Václavem Mertou z Vernířovic obnovila v roce 2018 po více než sedmdesáti letech pastvu skotu na úbočí Pradědu. Cílem pastvy je, stejně jako na dalších místech v NPR Praděd, obnovit druhově bohaté horské trávníky. Ty byly v minulosti stovky let paseny nebo koseny. Hospodaření zde ustalo až krátce po druhé světové válce. K pastvě bylo zvoleno plemeno skotský náhorní skot, které velmi dobře snáší zdejší drsné podmínky. Od letošního roku bylo stádo doplněno ještě o stejné nenáročné huculské koně. Huculský kůň je plemeno původem z Rumunska a choval se v celém Karpatském oblouku. Jako malý horský kůň se hodí k jízdě pod sedlem, do tahu i k nošení zásob jako soumar, je nenáročný a vytrvalý. Jeho obratnosti v terénu si všimli už v dobách Rakousko-Uherska a se systematickým chovem se započalo již v polovině devatenáctého století.

Pro zájemce o dotace z Operačního programu Životní prostředí je na Call centru SFŽP ČR zřízena bezplatná Zelená linka 800 260 500.

Profesionálně vyškolení pracovníci radí žadatelům při řešení možných nejasností ohledně zpracování a podávání žádostí. Na níže uvedené otázky odpovídala vedoucí oddělení Call centra SFŽP ČR Jana Tlustá a Elena Bočevová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

ČISTOTA
VODYKVALITA
OVZDUŠÍZPRACOVÁNÍ
ODPADUOCHRANA
PŘÍRODYENERGETICKÉ
ÚSPORY

Prioritní osa 3, specifický cíl 3.2

Mohu přihlásit projekt bioplynové stanice v naší obci do 133. výzvy OPŽP? V textu výzvy jsem se dočetl, že „hlavní cílové skupiny jsou: ITI Olomoucké aglomerace, ITI Brněnské metropolitní oblasti“ a „cílová území jsou: území ITI Olomoucké aglomerace, ITI Brněnské metropolitní oblasti“. Nějak tomu nerozumím. Je tedy možné žádat o dotaci z této výzvy i pro zařízení umístěné v jiném, například Karlovarském kraji?

Co se týká výzvy 133, jde skutečně o speciální výzvu. Jedná se o tzv. ITI výzvu, která je směřována výhradně na projekty ITI Olomoucké aglomerace a ITI Brněnské metropolitní oblasti. Pokusím se věc stručně objasnit: ITI znamená „integrováná teritoriální investice“. Podání žádosti o podporu je zde proto možné pouze tehdy, je-li projekt podáván v souladu se schválenou ITI strategií určené aglomerace či plánem rozvoje území na místní úrovni. Žadatel je proto povinen svůj projekt před podáním konzultovat s úřadem či institucí zodpovědnou za příslušné integrované strategie a musí obdržet jeho souhlas s realizací projektu (s přínosem k naplňování stanovených cílů strategie). Jak je snad nyní zřejmé, uvedená výzva není určena na běžné individuální projekty. Zásadní by ale pro vás mělo být, že ke specifickému cíli 3.2 jsou nyní plánovány dvě nové výzvy, jejichž podmínky a nabídky budou zveřejněny v srpnu tohoto roku, viz výzvy 126 a 134, zanesené v dokumentu Harmonogram výzev na rok 2019. Vyčkejte tedy prosím nyní na dotčené výzvy, zda bude některá z nich pro vás řešený záměr vhodná.

Obracím se na vás s dotazem ohledně dotace na pořízení domácích kompostérů. Byli jsme úspěšní ve výzvě k prioritní ose 3 a SC 3.1. Nyní bychom již chtěli zakoupené kompostéry občanům vydávat. Můj dotaz zní, zda můžeme oprávněně od občanů požadovat spoluúčast na pořízení kompostérů ve výši cca 200 Kč, neboť máme pocit, že občané by pak s kompostéry lépe zacházeli. Tyto

kompostéry budeme každým dnem vydávat a neradi bychom něco zanedbali.

Pokud se týká vlastní distribuce pořízených kompostérů určených pro předcházení vzniku odpadů občanům, půjde zde pouze o zapůjčení kompostérů, které nebude převodem majetku, předmět dotace bude tedy nadále ve vlastnictví příjemce dotace (obce, svazku obcí apod.), který za plnění podmínek programu nese zodpovědnost po celou dobu udržitelnosti. Tato doba je přesně specifikována v podkladové dokumentaci. Na rozhodnutí příjemce je také to, komu, v jakém počtu či objemu a na jaká místa v rámci řešeného území budou nádoby umístěny/zapůjčeny. Zapůjčení a kapacita snížení vzniku odpadů se ale vždy primárně odvíjí od trvalých obyvatel a jejich zájmu. S ohledem na zásadní roli příjemce dotace je však možné svěřit nádoby také občanům, kteří nemají hlášen trvalý pobyt v obci. K užívání (do domácností) musí být každopádně předán úplný s dotací pořízený počet nádob, které mají být po celou dobu udržitelnosti opravdu využívány. Základním podkladem k doložení této skutečnosti budou smlouvy o zapůjčení. Pokud se týká možného zpoplatnění, popisovaná spoluúčast občanů není možná: jednalo by se o příjem projektu, který nebyl při vyřizování dotace zohledněn. K zajištění vhodného zacházení s nádobami můžete nicméně použít například vratnou zálohu, která by měla posloužit stejně dobře. S konkrétními detaily k vaší schválené žádosti si vás ovšem dovolím nasměřovat přímo na projektového manažera (PM) přiřazeného Fondem k žádosti, tedy na osobu, která zná všechny detaily schváleného a podpořeného projektu a je plně kompetentní posuzovat soulad zvolených řešení a podmínek přiznání dotace.

Podrobný výčet nabídky programu, jednotlivých specifických cílů a aktivit viz text Pravidel pro žadatele a příjemce dotace (tzv. PrŽaP). Tento dokument je zveřejněn na adrese www.opzp.cz v sekci Dokumenty. Ještě jednou upozorňuji, že na výzvy ke SC 3.2 je třeba vyčkat. Konzultovat konkrétní projekty, jejich podpořitelnost a zařazení do daných výzev zatím nemůžeme.

Obecné dotazy

Když je výzva popsána jako průběžná (nesoutěžní), znamená to, že se došlými žádostmi zabýváte okamžitě, vyhodnocujete je průběžně a vydáváte právní akty? Nebo se čeká až do ukončení příjmu a pak vyhodnocujete vše najednou? Můj další dotaz je, jakou formou probíhá financování. Je to ex-post, kdy musí žadatel celý projekt předfinancovat a poté je vyplacena dotace?

V případě dotazovaného typu výzev se hodnotitelé zabývají žádostmi průběžně, nicméně výsledky hodnocení a proces schvalování má i zde víceméně pravidelný rytmus. Znamená to, že vyhodnocené žádosti jsou ke schvalování předávány v určitých dávkách, tak aby proces byl zajištěn dle stanovených postupů. Jedná se o to, že po ukončení fáze hodnocení projektu je žádost postoupena tzv. výběrové komisi, která je složena minimálně ze tří zástupců zprostředkujícího subjektu (SFŽP ČR) a řídicího orgánu (MŽP ČR). Z účasti ve výběrové komisi jsou vyloučeny osoby, které prováděly věcné hodnocení daného projektu. Tato komise na základě výsledků hodnocení konkrétní projekt projedná a rozhodne o tom, zda ho doporučí, nebo nedoporučí k financování. Úspěšní žadatelé jsou informováni prostřednictvím IS KP14+, a to změnou stavu žádosti na „žádost o podporu doporučená k financování“. Teprve pak mohou být projekty předloženy ke schválení řídicímu orgánu.

K dotazu na postup financování je možno sdělit, že celý postup financování popisuje v textu PrŽaP kapitola C.6, Procesy a pravidla finančního řízení. Konkrétně k dotazu lze doporučit část C.6.2, Metody financování – žádosti o platbu, kde je uvedeno: „V souladu s metodickým pokynem finančních toků jsou pro OPŽP aplikovány metody ex-post plateb, tj. plateb na základě uhrazených faktur, nebo kombinovaných ex-post plateb, tj. plateb na základě neuhrazených nebo částečně uhrazených faktur, na bankovní účty příjemců podpory. Režim ex-ante plateb lze aplikovat pouze v rámci SC 2.1. Příjemce podpory vždy předkládá projektovému manažerovi zjednodušenou žádost o platbu a faktury (vý-

jímečně jiné účetní doklady) za provedené práce, služby, dodávky, a to včetně předepsaných příloh a náležitostí a případných BV, a to elektronicky prostřednictvím IS KP14+.“ Přesný postup financování každopádně konzultují příjemci s příslušnými administrátory na Fondu, tedy s projektovým a finančním manažerem přiřazeným k žádosti (viz PM a FM uvedení u žádosti).

Pro více informací k tématu doporučujeme prostudovat text Pravidel pro žadatele a příjemce podpory (zmiňovaný tzv. PrŽaP). Tento dokument je k dispozici na oficiální adrese programu OPŽP <https://www.opzp.cz> v sekci Dokumenty.

Práce v ISKP2014+

DPH – způsobilost, zápis v ISKP

Podléhá-li projekt veřejné podpoře, je nezbytné na záložce „Subjekty projektu“ zadat velikost podniku a vyplnit check-box „Zahrnout subjekt do definice jednoho podniku“, následně by neměl nastat problém při rozpadu financí. Na základě provedeného rozpadu financí se zpřístupní záložka „Finanční plán“.

Způsobilost DPH se řídí též dle informací uvedených na záložce „Subjekty projektu“, kde žadatel vyplňuje pomocí číselníku povinnou kolonku „Typ plátce DPH“: „Daň z přidané hodnoty je obecně jako všechny daně nezpůsobilá pro příspěvek z ESI fondů s výjimkou případů, kdy je podle vnitrostátních předpisů neodpočitatelná. DPH je tak způsobilá pouze pro příjemce, kteří si nemohou nárokovat odpočet daně z přidané hodnoty

na vstupu. Nárok pro odpočet DPH je vymezen zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Způsobilá daň z přidané hodnoty se vztahuje pouze k plnění, která musí být sama považována za způsobilá. V případě, že je plnění způsobilé pouze z alikvótní části, pak je daň z přidané hodnoty vztahující se k tomu plnění způsobilá ze stejné alikvótní části.“ Viz Pravidla pro žadatele a příjemce podpory, kapitola B.2.4, Daň z přidané hodnoty. Text je k dispozici na oficiální adrese programu OPŽP www.opzp.cz v sekci Dokumenty.

V případě dalších dotazů k základním pravidlům OPŽP můžete využít e-mailovou adresu či Zelenou linku 800 260 500. Postup při podávání žádostí a formální kompletnost podkladů k podáváním žádostem je možné podrobněji konzultovat na našich krajských pobočkách, viz <https://www.opzp.cz/kontakty/krajska-pracoviste>.

Prioritní osa 4

Rádi bychom na našem pozemku vytvořili krajinný prvek ve formě remízu a několika tůní. Čím se prosím máme řídit při samotném návrhu prvků? Je povinné dodržovat nějaké metodiky apod., popřípadě kde můžeme tyto materiály zakoupit?

Návody na realizaci krajinotvorných opatření, zejména výsadby, tvorbu tůní a další aktivity, jsou součástí Standardů péče o přírodu a krajinu, které vydává Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen AOPK ČR) ve spolupráci s odbornými a vědeckými institucemi. Na stránkách standards.nature.cz jsou

volně ke stažení platné standardy, které jsou rozděleny do jednotlivých řad podle zaměření (řada A – arboristické standardy apod.). Vhodné postupy jsou dále uvedeny v metodikách AOPK ČR, srov. ochranaprirody.cz/metodicka-podpora. Projekty zaměřené na realizaci krajinotvorných opatření se odlišují lokálními podmínkami či omezujícími faktory, proto se samotné projekty mohou odlišovat od způsobů popsaných ve standardech nebo metodikách. Odlišné postupy od standardů musí být v žádostech PO 4 OPŽP 2014–2020 řádně odůvodněny, jinak nelze žádost s odchylným způsobem schválit.

Prosím o radu ohledně prevence škod způsobených vlkem. Sháníme informace, jaké parametry by měl mít ohradník a jaké plemeno pasteveckého psa by bylo vhodné ke strážení stáda ovcí. Existují nějaké předepsané minimální požadavky nebo nějaké standardy AOPK ČR, které by se tomu věnovaly?

Aktuálně se připravuje metodika, která kromě jiného zahrnuje popis dostupných metod ochrany stád hospodářských zvířat, včetně optimálních parametrů preventivních prvků (např. ohradníků). Metodika bude obsahovat i výčet vhodných plemen pasteveckých psů. Její vydání a zveřejnění se předpokládá v průběhu července 2019 a následně bude doplněna do dokumentace výzev, v jejichž rámci je toto opatření podporováno (výzva MŽP č. 110 a č. 130). Bude zveřejněna i na stránkách navratvlu.cz, kde jsou již nyní uvedeny informace k preventivním opatřením, např. pasteveckým psům se věnuje metodika „Jak pastevečtí psi chrání stáda“, viz sekce Ke stažení. ●

INZERCE

ZAMĚŠTNÁNÍ ve Státním fondu životního prostředí ČR

Nejčastěji obsazované pozice:

- Projektový manažer / projektová manažerka
- Metodik/metodička
- Finanční manažer/manažerka
- Právník/právníčka
- Referent/referentka

Nabízíme:

- Perspektivní a zajímavé zaměstnání v příjemném prostředí
- Odpovědnost za realizaci pestré škály projektů v oblasti životního prostředí
- Pružnou pracovní dobu, motivační odměny vázané na výkon
- Možnost dalšího vzdělávání: jazyková výuka, odborné kurzy a školení
- Širokou škálu benefitů (dovolená navíc, stravenky, příspěvek na penzijní pojištění, příspěvek na rekreaci, sport a kulturní akce)

Více informací o volných pozicích naleznete na našich webových stránkách www.sfzp.cz → Kariéra

Státní fond životního prostředí ČR • www.sfzp.cz • tel.: +420 267 994 300 • Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4

AKTUÁLNÍ VÝZVY OPŽP PODPORUJÍ PESTROU ŠKÁLU PROJEKTŮ

Priorita přináší stručný přehled aktuálních výzev. Jejich kompletní znění včetně všech podporovaných aktivit naleznete na stránkách programu www.opzp.cz.

Soustava Natura 2000 Ukončení příjmu žádostí: 6. 1. 2020 Alokace: 250 000 000 Kč	31. výzva nabízí krajům peníze na dokončení implementace, plánování a zajištění péče o lokality soustavy Natura 2000. Mezi podporovaná opatření patří mimo jiné projekty zaměřené na péči o bezlesí, o lesní společenstva, péči o vodní útvary a mokřadní biotopy v územích národního významu, péči o dřeviny mimo les a další druhy péče. K dalším podporovaným aktivitám patří opatření k usměrňování návštěvníků: dřevěné/povalové chodníky, úprava povrchů cest, lávky, zábradlí, schody, žebříky apod. Podporu mohou získat i projekty budování či obnovy prvků pro interpretaci chráněných území: informační panely, naučné stezky, návštěvnická střediska.
Přírozené funkce krajiny Ukončení příjmu žádostí: 2. 1. 2020 Alokace: 30 000 000 Kč	52. výzva podporuje projekty na posílení přirozených funkcí krajiny. Výzva je zaměřena na tvorbu plánů územních systémů ekologické stability (ÚSES), které jsou jedním z podkladů pro zpracování územně plánovací dokumentace obcí a podkladem pro realizaci skladebných prvků ÚSES, dále pro provádění pozemkových úprav, pro lesní hospodářské plány a vodohospodářské a jiné dokumenty ochrany a obnovy krajiny. Dotaci lze získat na zpracování plánu ÚSES (včetně aktualizace stávajícího plánu). Žádosti mohou podávat pouze obce s rozšířenou působností. Plán ÚSES musí být zpracován dle metodiky vymezování územního systému ekologické stability.
Budovy v pasivním energetickém standardu Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2019 Alokace: 500 000 000 Kč	61. výzva podporuje výstavbu nových veřejných budov v pasivním energetickém standardu. Výzva je průběžná (nesoutěžní) s jednokolovým modelem hodnocení žádostí. Žadatelé o dotace mohou nově získat až 30 procent ze způsobilých výdajů na stavbu veřejných budov v pasivním standardu. Mezi oprávněné žadatele v prioritní ose 5 byly zařazeny obchodní společnosti stoprocentně vlastněné veřejným subjektem. Mezi povinné indikátory patří v rámci výzvy odhadované roční snížení emisí skleníkových plynů. Oprávněnými žadateli o dotaci jsou kraje, obce a města, svazky obcí, organizační složky státu, příspěvkové organizace, veřejné výzkumné instituce, veřejnoprávní instituce nebo vysoké školy a školská zařízení.
Staré ekologické zátěže Podání žádosti: od 1. 8. do 31. 10. 2019 Alokace: 200 000 000 Kč	99. výzva podporuje sanaci vážně kontaminovaných lokalit. V ČR stále zůstává velké množství starých ekologických zátěží, u nichž není znám rozsah rizik pro životní prostředí a lidské zdraví, anebo jsou tato rizika natolik závažná, že je nezbytné tyto staré ekologické zátěže odstranit. Výzva je učená na sanace nejváženěji kontaminovaných lokalit, u kterých byla analýzou rizik ověřena kontaminace představující neakceptovatelné riziko pro lidské zdraví či ekosystémy a kterým byla přidělena priorita A3, A2.
Posílit biodiverzitu Ukončení příjmu žádostí: 6. 1. 2020 Alokace: 40 000 000 Kč	110. výzva Cílem je zastavení úbytku biologické rozmanitosti a degradace ekosystémových služeb. Do typu podporovaných projektů a aktivit patří předcházení, minimalizace a náprava škod na majetku způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů s výjimkou opatření proti rybožravým predátorům podporovaným v rámci akvakultury prostřednictvím Operačního programu Rybářství. Podporuje realizaci opatření na zajištění prevence a zmírnění přímých škod způsobených níže vyjmenovanými chráněnými druhy na zemědělských kulturách a hospodářských zvířatech. Podporována budou pouze opatření, která jsou předmětem notifikace u Evropské komise, tedy realizace opatření na zajištění prevence škod způsobených zvláště chráněnými druhy, jako je vlk, rys, medvěd a ještáb. Oprávněnými příjemci podpory jsou fyzické osoby podnikající a podnikatelské subjekty působící v oblasti zemědělské prvovýroby.

Materiálové a energetické využití odpadů Ukončení příjmu žádostí: 2. 12. 2019 Alokace: 500 000 000 Kč	114. výzva si klade za cíl podporovat způsoby nakládání s odpady, které využívají odpad jako zdroj druhotných surovin, podporovat přípravu k recyklaci odpadu a nakládání s odpady, které vede ke zvýšení ekonomické hodnoty odpadu. Podporovanými projekty jsou výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů (vyjma skupiny odpadů 17 a 16 dle Katalogu odpadů). Mezi příjemci podpory se řadí široké spektrum subjektů.
Zlepšení kvality prostředí v sídlech Ukončení příjmu žádostí: 2. 1. 2020 Alokace: 119 000 000 Kč	115. výzva podporuje revitalizaci funkčních ploch a prvků sídelní zeleně. Smyslem dotační podpory je posílení biodiverzity a ekosystémových funkcí znehodnocených ekosystémů v sídlech. Žadatelé mohou čerpat peníze na pořízení či aktualizace studií systému sídelní zeleně s následnou realizací opatření, na zakládání/obnovu funkčně propojených ploch a prvků veřejně přístupné sídelní zeleně (vč. vodních prvků a ploch). Typově sem patří parky, zahrady, sady, stromořadí a další prvky. Dotace se vztahují i na zakládání doprovodných vodních prvků a ploch přírodě blízkého charakteru. Žadatelé mohou být obce, kraje a mnohé další organizace různého typu.
Kanalizace a retenční nádrže Ukončení příjmu žádostí: 31. 7. 2019 Alokace: 1,25 miliardy korun	116. výzva podporuje výstavbu kanalizace a retenčních nádrží za předpokladu existence vyhovující čistírny odpadních vod v aglomeraci. Žádost je možné podat jen na velký projekt a aktivity, které mají ze strany iniciativy JASPERS (Joint Assistance to Support Projects in European Regions) k dispozici kladnou Action Completion Note, ta je povinnou přílohou žádosti.
Dešťovka pro obce Ukončení příjmu žádostí: 13. 1. 2020 Alokace: 1 000 000 000 Kč	119. výzva se zaměřuje na omezení rizika nepříznivých jevů spojených s povodněmi. Mezi podporovaná opatření patří hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu a jejich využití. Žadatelé mohou získat peníze například na podzemní nádrže, podzemní a povrchové vsakovací zařízení, průlehy, přeměnu povrchů z nepropustných na propustné, na retenční nádrže a další opatření pro využívání dešťové vody. Mezi další podporovaná opatření patří například projekty na zprůtočnění nebo zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků a přilehlých niv nebo na obnovení, výstavbu a rekonstrukce vodních děl sloužící povodňové ochraně.
Významně chráněná území Ukončení příjmu žádostí: 13. 1. 2020 Alokace: 460 000 000 korun	120. výzva má za úkol zajištění potřebné péče o předměty ochrany na národně významných chráněných územích, jež jsou stanoveny schválenými plány péče, v územích Natura 2000 jsou to souhrny doporučených opatření. Mezi oprávněné žadatele patří AOPK ČR, Správa jeskyní ČR a správy národních parků. Jedná se o aktivitu zaměřenou na omezený okruh žadatelů. Tomu odpovídají i podporované aktivity, jimiž je zajišťování péče o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a lokality soustavy Natura 2000. Dotaci lze čerpat i na sběr informací, tvorbu informačních a technických nástrojů a podkladů pro zajištění ochrany a péče o národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky a lokality soustavy Natura 2000.

AKTUÁLNÍ VÝZVY OPŽP PODPORUJÍ PESTROU ŠKÁLU PROJEKTŮ

Energetické úspory veřejných budov Alokace: 2 500 000 000 Kč Příjem žádostí do 3. 2. 2020	121. výzva nabízí dotace na zateplení, výměnu oken, výměnu zdroje tepla pro vytápění, chlazení nebo přípravu teplé užitkové vody, instalaci fotovoltaického systému a mnohá další opatření na snížení energetické náročnosti a zvýšení využití obnovitelných zdrojů energie ve veřejných budovách. O dotace mohou žádat kraje, obce, svazky obcí, vysoké školy, neziskové organizace a mnohé další subjekty.
Protipovodňová opatření, celostátní úroveň Ukončení příjmu žádostí: 30. 9. 2019 Alokace: 100 000 000 Kč	123. výzva je určena pro projekty protipovodňové ochrany, podpořeny budou analýzy odtokových poměrů včetně návrhů možných protipovodňových opatření a budování, rozšíření a zkvalitnění varovných, hlásných, předpovědních a výstražných systémů na celostátní úrovni. Oprávněnými žadateli jsou státní podniky a příspěvkové organizace.
Péče o území národního významu Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2019 Alokace: 130 000 000 Kč	129. výzva podporuje zajištění péče o NP, CHKO, NPR, NPP (včetně jejich ochranných pásem) a lokality soustavy Natura 2000 a o přírodní rezervace a přírodní památky na pozemcích nebo stavbách ve vlastnictví státu s právem hospodaření organizační složkou státu. V rámci této výzvy bude možné podporovat například péči o nelesní stanoviště, lesní společenstva, vodní prvky a mokřadní biotopy, likvidaci invazivních a expanzních druhů a mnohé další aktivity. V této výzvě jsou podporována pouze opatření zaměřená na obnovní management, nikoliv management udržovací. Mezi oprávněné žadatele patří široká škála subjektů.
Posílení biodiverzity Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2019 Alokace: 170 000 000 Kč	130. výzva si klade za cíl posílení biodiverzity. Mezi podporované aktivity se řadí například speciální péče o vzácné biotopy, jako jsou rašeliniště, písčiny a stepní biotopy, speciální péče cílená na podporu vzácných druhů a jejich biotopů, opatření na podporu vzácných druhů v urbanizovaném prostředí a mnohá další. Podporována je rovněž prevence šíření a omezování výskytu invazních druhů. Výzva umožňuje také čerpat peníze na předcházení, minimalizaci a nápravu škod způsobených na majetku zvláště chráněnými druhy živočichů. Oprávněnými žadateli jsou rozmanité subjekty od obcí přes neziskové organizace až po podnikající fyzické osoby.
Posílení přirozených funkcí krajiny Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2019 Alokace: 300 000 000 Kč	131. výzva podporuje hned několik aktivit k posílení přirozených funkcí krajiny. Patří do ní aktivity vedoucí ke zprůchodnění migračních bariér pro živočichy a opatření k omezování úmrtnosti živočichů spojené s rozvojem technické infrastruktury, dále projekty, které budou vytvářet, regenerovat či posilovat funkčnost krajinných prvků a struktur. Výzva pamatuje také na revitalizaci a podporu samovolné renaturace vodních toků a niv, obnovu ekostabilizačních funkcí vodních a na vodu vázaných ekosystémů. Další podporovanou aktivitou je zlepšování druhové, věkové a prostorové struktury lesů a realizace přírodě blízkých opatření cílených na zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní ochranu a adaptaci na změnu klimatu. V jednotlivých aktivitách je podporována pestrá škála opatření.
Revitalizace sídelní zeleně Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2019 Alokace: 100 000 000 Kč	132. výzva podporuje zakládání či obnovu funkčně propojených ploch a prvků veřejně přístupné sídelní zeleně. Výzva podporuje projekty na zakládání a obnovu ploch a prvků veřejné zeleně a zlepšení jejich funkčního stavu výsadbami stromů, dále zakládání a obnovu doprovodných vodních prvků a ploch přírodě blízkého charakteru jako součást realizace zeleně a součást opatření na podporu biodiverzity. Detailní popis podporovaných aktivit je uveden v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020. O peníze mohou žádat obce, kraje, příspěvkové organizace a mnohé další subjekty včetně fyzických osob podnikajících.

Energetické úspory vládních budov Alokace: 2 000 000 000 Kč Příjem žádostí do 3. 2. 2020	135. výzva se zaměřuje na snížení energetické náročnosti a zvýšení využití obnovitelných zdrojů energie v budovách ústředních vládních institucí. Podporuje celkové nebo dílčí energeticky úsporné renovace veřejných budov, včetně projektů realizovaných metodou EPC. Patří sem typicky zateplení obvodového pláště budovy, výměna a renovace otvorových výplní a další opatření, dotační výzva se vztahuje i na výměnu zdroje pro vytápění, chlazení nebo přípravu teplé užitkové vody s výkonem nižším než 5 MW využívajícího fosilní paliva nebo elektrickou energii. Oprávněnými žadateli jsou organizační složky státu, příspěvkové organizace a veřejné výzkumné instituce.
---	--

INOVATIVNÍ FINANČNÍ NÁSTROJE (IFN) – kombinace půjčky z fondů EU a dotace od SFŽP ČR

Odstraňování průmyslového znečištění Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2019 nebo do vyčerpání alokace Alokace: 480 000 000 Kč	Výzva č. 1/2017 IFN Inovativní finanční nástroje (IFN) představují nový, účinnější způsob využívání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů. Jedná se o výhodné půjčky ze zdrojů EU určené na snižování environmentálních rizik, které mohou být kombinovány s dotací z prostředků Státního fondu životního prostředí ČR. Nabídka podpory se vztahuje na projekty z Operačního programu Životní prostředí 2014–2020 v prioritní ose 3, specifický cíl 3.5 – Snižit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení. Zvýhodněnou půjčkou či kombinací půjčky a dotace mohou žadatelé pokrýt 100 procent celkových investičních nákladů. Nově se v rámci tohoto finančního nástroje podporuje rekonstrukce nebo nákup technologií pro monitoring průmyslového znečištění jednotlivých složek životního prostředí. I nadále lze podporu čerpat i na náhrady a rekonstrukce zařízení s cílem zvýšit bezpečnost provozu a nákup technologií vedoucích k omezení znečištění.
---	--

Harmonogram výzev Operačního programu Životní prostředí 2014–2020 pro integrované územní investice (ITI) a komunitně vedený místní rozvoj (CLLD)

Prioritní osa	Specifický cíl	Číslo výzvy	Cílové skupiny	Předpokládané datum zahájení příjmu žádostí	Předpokládané datum ukončení příjmu žádostí
 1	1.2 Zajistit dodávky pitné vody v odpovídající jakosti a množství	81	ITI Hradecko-pardubické aglomerace	16. 1. 2017	31. 10. 2019
	1.3 Zajistit povodňovou ochranu intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami	82	ITI Brněnské metropolitní oblasti, ITI Pražské metropolitní oblasti	16. 1. 2017	31. 10. 2019
 3	3.2 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů	133	ITI Olomoucké aglomerace, ITI Brněnské metropolitní oblasti	1. 3. 2019	31. 10. 2019
	3.4 Dokončit inventarizaci a odstranit ekologické zátěže	86	ITI Ústecko-chomutovské aglomerace	16. 1. 2017	30. 8. 2019
 4	4.2 Posílit biodiverzitu	87	vlastníci a nájemci pozemků, orgány státní správy a organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny (na území MAS)	16. 1. 2017	2. 1. 2020
	4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	88	vlastníci a správci pozemků, organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny, správci povodí a správci vodních toků (na území MAS)	16. 1. 2017	2. 1. 2020
		127	vlastníci a správci pozemků, orgány státní správy a organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny, správci povodí a správci vodních toků (na území MAS)	1. 10. 2018	6. 1. 2020
	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	128	vlastníci a správci pozemků, organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny (na území MAS)	1. 10. 2018	6. 1. 2020

PŘEHLED VÝZEV OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ NA ROK 2019

IDENTIFIKACE OBLASTI PODPORY			ZACÍLENÍ VÝZVY		ZÁKLADNÍ PLÁNOVANÉ ÚDAJE O VÝZVĚ		
Prioritní osa	Specifický cíl	Číslo výzvy	Podporované aktivity	Cílové skupiny	Druh výzvy	Předpokládané datum zahájení příjmu žádostí	Předpokládané datum ukončení příjmu žádostí
1	1.1 – Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod	116	aktivita 1.1.1	veřejný sektor	průběžná (nesoutěžní)	7. 1. 2019	31. 7. 2019
	1.3 – Zajistit povodňovou ochranu intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami	119	aktivita 1.3.1, 1.3.2 a 1.3.3	veřejný sektor, organizace zajišťující technická opatření na vodních tocích, Česká republika prostřednictvím organizačních složek státu a jimi zřízených příspěvkových organizací, fyzické osoby podnikající a nepodnikající pro aktivitu 1.3.3 – vybudování nebo rekonstrukce bezpečnostních přelivů vodních nádrží	průběžná (nesoutěžní)	4. 2. 2019	13. 1. 2020
	1.4 – Podpořit preventivní protipovodňová opatření	123	aktivita 1.4.1 – zpracování podkladových analýz na státní a regionální úrovni pro 2. období plánování dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES, o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik (aktualizace vymezení oblastí s významným povodňovým rizikem, mapy rizik a mapy povodňového nebezpečí, návrhy efektivních opatření jako podklad pro plány pro zvládání povodňových rizik, dokumentace oblastí s významným povodňovým rizikem, zpracování podkladů pro aktualizaci plánů pro zvládání povodňových rizik) a zpracování podkladů pro stanovení záplavových území a map povodňového ohrožení, a aktivita 1.4.2	veřejný sektor	průběžná (nesoutěžní)	1. 4. 2019	30. 9. 2019
		125	aktivita 1.4.1 – zpracování podkladů pro vymezení území ohroženého zvláštní povodní a aktivita 1.4.3	veřejný sektor	kolová (soutěžní)	1. 10. 2019	19. 12. 2019
3	3.1 – Prevence vzniku odpadů	122	bez omezení, dle PD	kraje, města a obce, města a pověřené obce, původci odpadu, podnikatelské subjekty	kolová (soutěžní)	1. 4. 2020	30. 7. 2020
	3.2 – Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů	114	aktivita 3.2.2	kraje, města a obce, města a pověřené obce, původci odpadu, podnikatelské subjekty	průběžná (nesoutěžní)	3. 9. 2018	2. 12. 2019
		126	aktivita 3.2.1, aktivita 3.2.3, aktivita 3.2.4	podnikatelské subjekty	kolová (soutěžní)	2. 9. 2019	3. 2. 2020
		134	aktivita 3.2.4	subjekty zajišťující nakládání se zdravotnickým odpadem	průběžná (nesoutěžní)	2. 9. 2019	1. 9. 2020
	3.4 – Dokončit inventarizaci a odstranit ekologické zátěže	99	aktivita 3.4.3	subjekty zajišťující odstraňování ekologických zátěží	kolová (soutěžní)	1. 8. 2019	31. 10. 2019
4	4.1 – Zajistit příznivý stav předmětu ochrany národně významných chráněných území	31	bez omezení, dle PD	orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu a území soustavy NATURA 2000, vlastníci a nájemci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	30. 5. 2016	6. 1. 2020
		120	bez omezení, dle PD	orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu a území soustavy NATURA 2000	průběžná (nesoutěžní)	4. 2. 2019	13. 1. 2020
		129	dle PD, vyjma opatření na zajištění územní ochrany a zpracování podkladů pro zajištění péče o území národního významu	orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu, území soustavy NATURA 2000 a PR/PP na pozemcích a/nebo stavbách ve vlastnictví státu s právem hospodaření organizační složkou státu, vlastníci a nájemci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 2. 2019	31. 10. 2019
	4.2 – Posílit biodiverzitu	110	aktivita 4.2.4	vlastníci a nájemci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 12. 2017	6. 1. 2020
		130	bez omezení, dle PD	vlastníci a nájemci pozemků, orgány státní správy a organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny	průběžná (nesoutěžní)	1. 2. 2019	31. 10. 2019
	4.3 – Posílit přirozené funkce krajiny	52	aktivita 4.3.2: zpracování plánů ÚSES	vlastníci a správci pozemků, organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny, správci povodí a správci vodních toků	průběžná (nesoutěžní)	3. 4. 2017	2. 1. 2020
		131	dle PD, vyjma opatření na zpracování plánů ÚSES	vlastníci a správci pozemků, organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny, správci povodí a správci vodních toků	průběžná (nesoutěžní)	1. 2. 2019	31. 10. 2019
	4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	115	studie systémů sídelní zeleně s navazující realizací	orgány veřejné správy, vlastníci a správci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 8. 2018	2. 1. 2020
		132	bez omezení, dle PD	orgány veřejné správy, vlastníci a správci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 2. 2019	31. 10. 2019
5	5.1 – Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie	121	bez omezení, dle PD	vlastníci veřejných budov	průběžná (nesoutěžní)	2. 5. 2019	3. 2. 2020
	5.2 – Dosáhnout vysokého energetického standardu nových veřejných budov	61	bez omezení, dle PD	stavebníci	průběžná (nesoutěžní)	3. 4. 2017	31. 10. 2019
	5.3 – Snížit energetickou náročnost a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie v budovách ústředních vládních institucí	135	bez omezení, dle PD	vlastníci veřejných budov	průběžná (nesoutěžní)	2. 5. 2019	3. 2. 2020

Toto je zkrácená podoba harmonogramu výzev pro OPŽP na rok 2019.
Jeho úplná podoba s mnoha dalšími užitečnými informacemi je k dispozici na stránkách www.opzp.cz.

Foto: archiv SFŽP ČR

Broumov: Elektromobil pro zeleň

Předmětem projektu bylo pořízení vozidla kategorie N1 (ve váhovém rozmezí 2,5–3,5 t) s elektrickým pohonem. Elektromobil slouží zaměstnancům k zajištění údržby veřejné zeleně a k zajištění zimní údržby města.

Oblast podpory: 5.2 – Udržitelná městská doprava a mobilita

Název projektu: Obnova vozového parku města Broumova

Kraj: Královéhradecký

Okres: Náchod

Příjemce podpory: Technické služby města Broumova

Ukončení projektu: březen 2019

Celkové způsobilé výdaje
1 073 633 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
600 000 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Podlesí: Přírodní zahrada

V rámci projektu došlo k vytvoření přírodní zahrady v areálu MŠ Podlesí. Byla upravena zahrada na ploše 1 200 metrů čtverečních, bylo nainstalováno celkem 48 objektů (včetně písokohy, prohozavádla s kreslicí tabulí, houbových sedátek aj.) a probíhají participativní aktivity.

Podoblast podpory: 6.1.C – Rekonstrukce a vybavení center ekologické výchovy, učeben a jiných zařízení pro účely EVVO („přírodní zahrady“)

Název projektu: Mateřská škola Podlesí – přírodní zahrada

Kraj: Středočeský

Okres: Příbram

Příjemce podpory: Mateřská škola Podlesí

Ukončení projektu: srpen 2019

Celkové způsobilé výdaje
630 023 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
500 000 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Teplice: Oslava 66 let trolejbusů

Osvětový projekt Oslav 66 let trolejbusů v Teplicích je zaměřen na podporu pozitivní motivace obyvatel k využívání čisté mobility, a to zejména na podporu veřejné dopravy v rámci širšího komplexního investičního projektu 100% elektromobilita města Teplice. Cílem projektu je zvýšit povědomí obyvatel o problematice čisté mobility.

Podoblast podpory: 6.1 – Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta

Název projektu: Osvětový projekt Teplice – Oslavy 66 let trolejbusů v Teplicích

Kraj: Ústecký

Okres: Teplice

Příjemce podpory: statutární město Teplice

Ukončení projektu: prosinec 2018

Celkové způsobilé výdaje
337 886 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
270 309 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Turnov: Úklidový elektromobil

Předmětem projektu bylo pořízení vozidla kategorie N1 (2,5–3,5 t) s elektrickým pohonem. Elektromobil slouží při úklidu veřejných prostor města včetně oprav komunikací, veřejného osvětlení a čištění města.

Název projektu: Elektromobil pro ekologii Turnova

Kraj: Liberecký

Okres: Semily

Příjemce podpory: Technické služby Turnov, s. r. o.

Ukončení projektu: květen 2019

Celkové způsobilé výdaje
910 500 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
600 000 Kč

Albrechtice: Výstražný systém

V Albrechticích instalovali lokální výstražný a varovný systém a digitalizovali povodňový plán. V rámci projektu byla instalována vysílací ústředna, bezdrátové hlásiče, vodoměrná stanice a vodočetná lať, siréna a srážkoměrná stanice.

Prioritní osa 1, specifický cíl 1.4 – Podpořit preventivní protipovodňová opatření

Název projektu: Protipovodňová opatření obce Albrechtice

Kraj: Pardubický

Okres: Ústí nad Orlicí

Příjemce podpory: obec Albrechtice

Ukončení projektu: 31. 12. 2018

Celkové způsobilé výdaje
1 645 426 Kč

Příspěvek EU
1 151 798 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Kardašova Řečice: Cyklostezka

Projekt usměrňuje návštěvníky v CHKO Třeboňsko, v bezprostředním okolí města. Byla vybudována naučná cyklostezka se dvěma okruhy – rodinným a okruhem pro zvědavé, které se částečně překrývají. Cyklostezka je doplněna o prvky ze dřeva – tabule, lavičky, stojany a herní prvky.

Prioritní osa 4, specifický cíl 4.1 – Zajistit příznivý stav předmětu ochrany národně významných chráněných území

Název projektu: Lesy a rybníky Řečicka

Kraj: Jihočeský

Okres: Jindřichův Hradec

Příjemce podpory: město Kardašova Řečice

Ukončení projektu: 30. 6. 2017

Celkové způsobilé výdaje
718 557 Kč

Příspěvek EU
610 774 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Cerhovice: Obnova zeleně

Během revitalizace a založení zeleně v městysu Cerhovice bude provedeno kácení nevhodných dřevin, dojde k výsadbě nových stromů a keřů a k založení trávníků. Cílem akce je především zvýšení biodiverzity a podpoření ekologické stability a založení a rozšíření ploch pro zadržení a využití srážkových vod.

Prioritní osa 4, specifický cíl 4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech

Název projektu: Projekt komplexní revitalizace sídelní zeleně v centru městyse Cerhovice

Kraj: Středočeský

Okres: Beroun

Příjemce podpory: městys Cerhovice

Předpokládané ukončení projektu: 31. 5. 2022

Celkové způsobilé výdaje
2 017 845 Kč

Příspěvek EU
1 210 707 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Pozořice: Revitalizace zeleně

Smyslem projektu je komplexní obnova vybraných ploch zeleně s cílem rozšířit počet ploch s posílenou ekostabilizační funkcí a zlepšit kvalitu prostředí v sídle. Z hlediska urbanistického se jedná o významné kosterní plochy sídelní zeleně v zástavbě domů a podél komunikací.

Prioritní osa 4, specifický cíl 4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech

Název projektu: Revitalizace zeleně v městyse Pozořice

Kraj: Jihomoravský

Okres: Brno-venkov

Příjemce podpory: městys Pozořice

Předpokládané ukončení projektu: 31. 8. 2022

Celkové způsobilé výdaje
1 085 493 Kč

Příspěvek EU
651 295 Kč

Foto: archiv SFŽP ČR

Navštivte místa, která rozkvetla díky Operačnímu programu Životní prostředí

www.pujdemtudy.cz

Naše vlast oplývá bezpočtem krás, které stojí za to vidět. K jejich zachování významně finančně pomohla Evropská unie. Od roku 2007 přispěla z Operačního programu Životní prostředí **150 miliard korun** na více než **20 000 projektů** po celé České republice. Jejich společným jmenovatelem je úcta k životnímu prostředí a snaha zachovat přírodní dědictví dalším generacím. Nechte se zlákat k jejich návštěvě i vy.

Jizerka: nejstarší naučná stezka

Stezka spojuje vrchol Bukovec a unikátní přírodní rezervaci Rašeliněště Jizerky. Patří mezi nejstarší a nejnavštěvovanější naučné stezky v Jizerských horách. S pomocí evropských peněz byla zrekonstruována a nyní slouží školám i veřejnosti jako terénní výuková trasa.

Záchranná stanice Pasíčka

Areál záchranné stanice volně žijící zvířete a ekocentra u Boru u Skutče je plný klecí, voliér a výběhů. Expozice zvířat a ekovýchovné programy osloví hlavně děti a mládež.

Vyškov: Hanácký statek

Replika selského stavení z 19. století vyrostla uprostřed Zooparku Vyškov. Představuje dřívější život lidí na venkově a unikátní chov původních plemen domácích zvířat.

Potštejn: obnovený zámecký park

Park malebného barokního zámku prošel nedávno rozsáhlou revitalizací. Regenerace dřevin spolu s doplněním vhodných rostlin se podařila a nyní park poskytuje prostor pro relaxaci široké veřejnosti. Jeho skvostem je zejména Růžová zahrada ve francouzském stylu.

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Životní prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Priorita | měsíčník Státního fondu životního prostředí ČR | vydává Státní fond životního prostředí ČR, rezortní organizace Ministerstva životního prostředí | ročník 12 | číslo 7-8 | červenec 2019 | časopis je distribuován bezplatně | **adresa redakce:** Olbrachtova 2066/9, 140 00 Praha 4 | **kontakt na redakci:** priorita@sfpz.cz | **objednávky:** www.sfpz.cz, www.opzp.cz | **redakce:** šéfredaktor: Jan Rödling; redaktorka: Barbora Scheinherrová; grafická úprava: Eva Štanglová | **číslo registrace:** MK ČR E 18178 | Tento časopis je tištěn dle ekologických standardů. | Texty z časopisu Priorita je možné přetiskovat za předpokladu uvedení autora a zdroje.